

Obuv a tradice v Zemi ohně a ledu

Zuzana Valíčková

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design obuvi

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Zuzana Valíčková
Osobní číslo: K15036
Studijní program: B8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimédia a design – Design obuvi
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Tradice a obuv v Zemi Ohně a ledu

Zásady pro vypracování

1. Písemná část

Zabývá se historií, vzhledem a vývojem jednotlivých částí tradičního islandského kroje. Zkoumá vnější podněty, které tento vývoj ovlivnily, dále pak také současný význam a využití tohoto národního oděvu. Písemná část se zabývá také tradicí výroby národního kroje a obuvi na Islandu.

2. Praktická část

Představuje autorskou kolekci obuvi, jejíž design se inspirovat poznatky průzkumu tradičního islandského kroje. Praktickou část doplňují kresebné návrhy, stříhová řešení a technický popis dokumentující vývoj jednotlivých modelů.

Součástí předání písemné práce je dodání elektronické verze diplomové práce na Flash disku, který bude obsahovat také samostatné fotografie v tiskové kvalitě z praktické části diplomové práce. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formát pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BOOSS, Claire. *Scandinavian folk & fairy tales: tales from Norway, Sweden, Denmark, Finland, Iceland*. New York: Distributed by Crown, 1984. ISBN 0517436205.

Icelandic folk legends: tales apparitions, outlaws and things unseen. 2. ed. Reykjavík: Bjartur, 2007. ISBN 9789979788867.

MARTINEC, Hynek, URBAN, Otto M., ed. *Voyage to Iceland: Cesta na Island*. Přeložil Kateřina HILSKÁ, přeložil Lucie KASÍKOVÁ. Prague: National Gallery in Prague, 2018. ISBN 978-80-7035-685-2.

GILBERT, John. *National costumes of the world illustrated by Gwen Green*. London: Hamlyn, 1972.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Jana Buch**
Ateliér Design obuvi

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **21. května 2021**

_____
doc. Mgr. Irena Armutidisová
děkan

_____
MgA. Jana Buch
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 15. prosince 2020

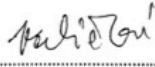
PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 10.5.2021
Jméno a příjmení studenta: ZUZANA VALIČKOVÁ
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce s názvem *Tradice v Zemi ohně a ledu* je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část zkoumá a popisuje tradice na Islandu, způsob praktikování a užívání těchto tradic a jejich důležitost pro místní obyvatelstvo. Zaměřuje se na tradiční islandskou obuv.

Praktická část je záznamem procesu tvorby autorské kolekce, která vychází z islandské lidové obuvi. Seznamuje čtenáře s postupy a tradicí výroby původní islandské obuvi.

Klíčová slova: Island, Slovácko, kroj, tradice, rybí useň, ovčí useň, vlna, stylizace.

ABSTRACT

This Bachelor Thesis is divided into theoretical and practical part.

The theoretical part examines the traditions in Iceland, the way of practicing and using these traditions and their importance for the local population. It also points on usage of those traditions. For better comprehensibility and transmission of information to the reader, it uses traditions and their practice in moravian region – Slovácko. It focuses on traditional Icelandic footwear.

The practical part is a record of the process of creating an author's collection, which is based on Icelandic folk shoes. It acquaints readers with the procedures and traditions of the production of original Icelandic footwear.

Keywords: Iceland, Slovácko, costume, tradition, fish leather, sheep leather, wool stylization.

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce paní MgA. Janě Buch za odborné konzultace, skvělou podporu a cenné rady při tvorbě mé bakalářské práce.

Děkuji slečně MgA. Tereze Obšivačové za fotografie a odborné konzultace ohledně focení.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu a oporu během studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 LIDOVÉ UMĚNÍ A FOLKLÓR.....	11
1.1 LIDOVÝ KROJ.....	12
2 ISLAND.....	14
2.1 TRADICE NA ISLANDU.....	15
2.1.1 Islandský folklór.....	16
3 ISLANDSKÝ NÁRODNÍ KROJ.....	19
3.1 VZHLED A TYPY ŽENSKÉHO NÁRODNÍHO KROJE.....	20
3.1.1 Obuv.....	24
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	26
4 PŘÍBĚH KOLEKCE INSPIROVANÉ ZEMÍ OHNĚ A LEDU.....	27
4.1 MANOLO BLAHNIK – CZECH FOLKLOR.....	27
4.2 MYTHOLOGY FASHION.....	28
4.3 BAABUK.....	29
5 VLNĚNÝ DÍLEK INSPIRACE LÁVOVÝMI STRUKTURAMI.....	31
5.1 ZPRACOVÁNÍ VLNY NA ISLANDU.....	32
5.2 TECHNIKA PLSTĚNÍ.....	33
6 TECHNICKÉ POŽADAVKY PRO KOLEKCI.....	35
6.1 NÁVRHY.....	35
6.2 VOLBA MATERIÁLŮ.....	37
6.3 STRÍH A ZKOUŠKY.....	38
6.4 KONEČNÉ NÁVRHY.....	39
7 REALIZACE KOLEKCE.....	42
7.1 MODEL OBUVI ČÍSLO 1.....	45
7.2 MODEL OBUVI ČÍSLO 2.....	47
7.3 MODEL OBUVI ČÍSLO 3.....	49
7.4 MODEL OBUVI ČÍSLO 4.....	51
7.5 KOLEKCE OBUVI INSPIROVANÁ ZEMÍ OHNĚ A LEDU.....	53
ZÁVĚR.....	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Na začátku roku jsem stála před rozhodnutím s otázkou – chci pokračovat ve své předchozí bakalářské práci s tématem indických ornamentů? Vzhledem k tomu, že má kolekce měla vznikat v prostředí Islandu, tolik vzdálenému Indii, rozhodla jsem se k tématu obuvi vycházející z této severské země. Bude mou inspirací literatura, lidé či příroda?

Po dvou letech života na Islandu jsem dospěla ke zjištění, že mi tu chybí tradice – takové, jaké je máme na Slovácku. Proto jsem začala pátrat po islandském kroji a svátcích. Kromě klasických zdrojů, jakými jsou knihovna, nebo internet jsem se zaměřila na rozhovory s místními obyvateli různých věkových kategorií. Ráda bych zmínila, že Islandané tyto tradice neprožívají tak hluboce jako např. Moravané. Je to národ, který oceňuje hlavně praktičnost vzhledem k podmínkám, ve kterých se po více než tisíc let vyvíjel. I přesto má Island kromě folkových příběhů i tradiční kroj, tanec a hudbu.

Ve své práci bych chtěla tyto tradice oživit a podělit se o ně s lidmi pocházejícími z mé domoviny. Chtěla bych spojit islandskou tradici s jeho současností. Kolekce nemá za úkol tradiční obuv nahradit nebo jí konkurovat.

Cílem mé práce je vytvoření kolekce, která bude mít tvarem střihu základy v tradiční islandské obuvi s výraznými prvky vycházejícími z islandské přírody.

Budu tak tvořit na základě dostupné literatury ve spojení s vlastními poznatky a názory. Pracovat budu také se zkušenostmi a vzpomínkami místních obyvatel a v neposlední řadě s již existujícími modely.

V teoretické části se budu věnovat především lidové tradici na Islandu, kterou budu místy porovnávat s bohatými tradicemi jihomoravského Slovácka. Mým cílem bude připomínka a záznam těchto tradic.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LIDOVÉ UMĚNÍ A FOLKLÓR

Lidové umění zahrnuje široké spektrum forem vizuální kultury určité společenské skupiny. Pojem folklór je zase spjat se zpěvem tancem a lidovou poezií. Lidové umění a folklór existují vzájemně symbióze a spolu tvoří lidovou kulturu.

Každodenní život dal základ pro vznik života kulturního, který se vyvíjel podle cyklu denních aktivit a potřeb lidu. Jednalo se hlavně o práci, přípravu pokrmů, nebo řemesla. Přirozeně takto vznikaly lidové aktivity, na které se lidé mohli těšit, a které jim daly možnost uniknout ze stereotypu každodennosti.¹ Na tyto události měla vliv také církev, jako určovatelská svátků, půstů a jiných opakujících se událostí.²

Obrázek 1: Joža Uprka, *Jízda králů ve Vlčnově, 1897, olej na plátně*

Podměty ke vzniku lidového umění se pro každou společenskou skupinu různí. Při výtvarné tvorbě šlo většinou o touhu dekoru a zkrášlení užitečných předmětů.

¹ SNOWDEN, James. *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, Harlequin Mills & Boon Ltd c1979. ISBN 0831734221.

² SNOWDEN, James. *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, Harlequin Mills & Boon Ltd c1979. ISBN 0831734221.

Při tvorbě folklóru šlo zase o vyjádření pocitů, nebo zhmotnění fantazie, i o hašteření mezi jednotlivými skupinami. „Texty lidových písní zachycují průběh lidského života – naši předkové zpívali o láskách i milostných zklamáních, o strastech i slastech života manželského, o zrození i o smrti. Při muzikách zaznívaly také hanlivé popěvky, jimiž se provokovali mládenci z různých dědin. Velké množství písní je o volně a utrpení lidí v krutých válečných časech.“³

1.1 Lidový kroj

Součástí lidové kultury je i lidový kroj. Jedná se o typický oděv konkrétní etnologické skupiny. Většinou má význam sváteční, reprezentativní a často plní funkci identifikační (příslušnost ke konkrétní skupině, rodinný stav), posiluje pocit sounáležitosti. Kroje nepodléhají módním trendům, jejich vzhled je zpravidla ustálen a chráněn etnology.

Kroj je neoddělitelnou součástí folklóru. V některých zemích je jeho vzhled navržen tak, aby dal co nejvíce vyniknout dalšímu umění (např. na Slovácku tanec), jinde se vzhled přirozeně vyvinul z oděvů pro běžné nošení. Celkově se existence a vzhled národního kostýmu vyvíjely pozvolným tempem. Vývoj může souviset také s náboženstvím a užíváním krojů při sakrálních obřadech.

Využití materiálů záviselo na možnostech daných oblastí. Např. vlna byla materiálem využívaným ve vícero zemích (Jižní Amerika, Slovanské národy, východní Evropa a Island)⁴, naopak hedvábí bylo zprvu typické jen pro Čínu. Jeho rozšíření do Evropy Hedvábnou stezkou, výrazně ovlivnilo vývoj řady národních krojů.

V některých etnických skupinách se často, zejména v posledních dekádách objevují tendence zasahovat do vzhledu formy lidového kroje, jedná se např. o přehánění a nadsazování tvarů, zkracování sukní, přehnané zdobení flitry a korálky, používání nevhodných materiálů, které mohou bránit volnosti pohybu, nebo splývavosti látky při tanci. Tyto tendence jsou brány historiky a etnology jako nežádoucí, neprospívající snaze o zachování tradice.

³VALÍČEK, Pavel. *-mně bude muzika, do rána, do děna hrát!*: [o lidové hudbě a kroji v Hroznové Lhotě]. Hroznová Lhota: Mužský sbor z Hroznové Lhoty v nakl. Albert, 2009. ISBN 978-80-7326-169-6. strana 10

⁴SEYMOUR, John. *The forgotten arts and crafts*. New York: Dorling Kindersley, 2001. ISBN 0789458470. strana 12

Kroj se dědil z generace na generaci, tedy byla požadována také nezbytná kvalita jednotlivých součástí.⁵ Kroj je odkaz tradičního života předků.

O obuvi je všeobecně známo, že byla po dlouhou dobu nákladnou záležitostí, proto zejména venkovská část obyvatelstva chodila bosa, pokud to počasí a roční období dovolovaly. Tuto skutečnost potvrzuje i fakt, že se vzhled obuvi měnil nejméně ze všech částí lidového kroje.⁶

Obrázek 2 tradiční bulharská obuv.

⁵ Snowden J., *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, Harlequin Mills & Boon Ltd c1979. ISBN 0831734221. 7 strana 16

⁶ Harrold R., a P. Legg. *Folk costumes of the world*. New York, N.Y.: Distributed in the United States by Sterling Pub. Co., 1988. ISBN 0713720565. 22 strana 348

2 ISLAND

Známý jako „Země ohně a ledu“ – ostrovní stát, nacházející se v blízkosti polárního kruhu mezi Evropou a Severní Amerikou. Island je v geologickém slova smyslu velmi mladý a vulkanicky aktivní. Nachází se na něm velké množství vodopádů, ledovců či sopek.

Vnitrozemí je neobyvatelné a hůře dostupné. Původní obyvatelé ostrov během prvního století osídlení kompletně odlesnili. V dnešní době existuje řada programů sloužících k opětovnému zalesnění Islandu. Lesy jsou prozatím menšího rozsahu, Island tak stále místy připomíná měsíční krajinu.

Na konci 9. století došlo k osídlení ostrova Vikingy z Norska. Drsný život v chladných podmínkách severního Atlantiku závisel na farmaření, rybolovu a chovu ovcí. I přes náročný životní styl se v určitých směrech jednalo o velmi sofistikovaný národ – v oblasti dnešního národního parku *Thingvellir* (islandsky *Þingvellir*) se nacházel jeden z nejstarších světových parlamentů *Althing* (islandsky *Alþingi*).

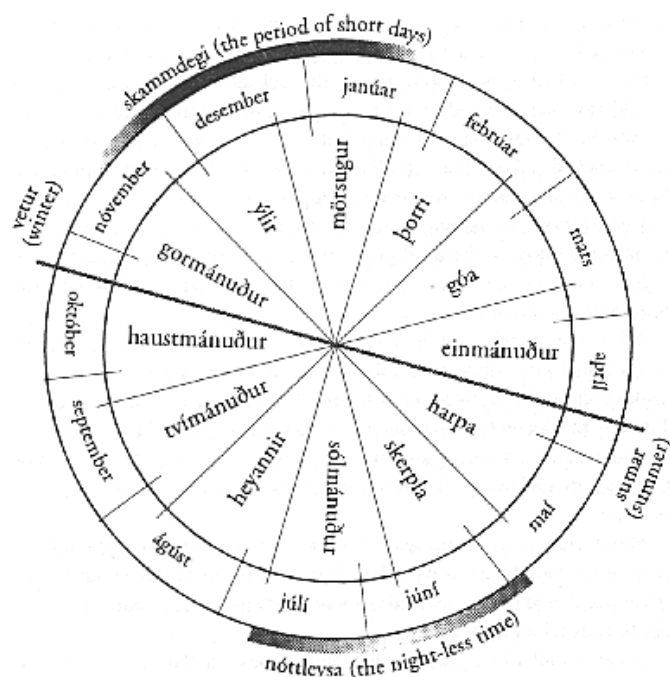
Obrázek 3 Místo konání nejstaršího parlamentu na světě Þingvellir

Za více než tisíc let existence islandského národa došlo k hladomorům, nadvládě Dánskou republikou, po čase k autonomii Islandu i k bankrotu republiky. Navzdory osudu je dnes Island moderní a prosperující zemí, a také oblíbenou turistickou destinací.

I přes izolaci je dnes jednou z nejbohatších, zároveň tedy i nejdražších zemí na světě. Reykjavík se rozvinul v moderní prosperující hlavní město, kromě Islandců je zde překvapivě velká komunita cizinců z různých zemí, což může být jedním z důvodů vysoké tolerance odlišností mezi lidmi. Island například podporuje LGBT komunitu, práva žen a má přívětivý sociální systém.

2.1 Tradice na Islandu

Islandci jsou potomci Vikingů, kteří byli kromě válečníků a dobyvatelů také zemědělci. Vikingové měli polyteistickou víru, propracovanou mytologii s početným božstvem, které mělo podobně jako v mytologii řecké běžné lidské vlastnosti a složité vztahy. Původní islandský kalendář byl rozdělen na *Skammdegi* (Období krátkých dnů) a *Nóttleysa* (v překladu „noc méně“, období krátkých dnů). Roky se nepočítaly na léta, ale na zimy.⁷

Obrázek 4: Původní islandský kalendář

⁷ Björnsson, Á., *High days and holidays in Iceland*. Reykjavík: Mál og menning, 1995. 9 ISBN 978-9979329589 strana 22

V této době lidé slavili především tradice spojené s vikingskými bohy, změnami počasí nebo oslavami farmářů. Například hody *Porrablót* (*Thorriho hody*), které oslavovaly, že je zima již v polovině.⁸ Tradiční večeří k této příležitosti je nepříliš estetický pokrm zvaný *Svið*, jedná se o uvařenou polovinu ovčí hlavy a pochází z dob, kdy byla potřeba zužitkovat každý kousek masa.

Kolem roku 1000 n. l. přijali Islandčané při demokratickém hlasování křesťanství a s ním i Gregoriánský kalendář a křesťanské zvyklosti. Mnohé pohanské tradice byly po přijetí nové víry zakázány a obnoveny byly až v roce 1874, kdy byla vyhlášena náboženská svoboda.⁹

V dnešní době se slaví a udržují kromě tradic původních a křesťanských také tradice novodobé. Křesťanské tradice připadají zpravidla na stejné dny jako ve zbytku Evropy. Podle tradičního islandského kalendáře se slaví např. *Sumardagurinn fyrsti* (první letní den). Tento den se odehrává ve druhé polovině měsíce dubna, kdy islandské počasí ani zdaleka nepřipomíná léto, podle islandského původního kalendáře se ale jedná o jedno z tehdy dvou ročních období.¹⁰ Nejdůležitějším islandským svátkem je *Den nezávislosti*, který připadá na 17. června. V tento den mají všichni studenti, žáci a většina pracujících den volna, aby se mohli stát součástí bouřlivých oslav. V čele slavnostního průvodu stojí *Fjallakona* (dcera hor), jako symbol nespoutané islandské přírody, národní hrdosti a nezávislosti pod Dánskou korunou.

Mezi novodobé tradice patří *Reykjavík Pride*. Jak už bylo zmíněno v kapitole 2, Island aktivně podporuje LGBT komunitu a v duhová vlajka v období *Gay Pride* zdobí celé město.

2.1.1 Islandský folklór

Výrazným folklórním prvkem na je Islandu hudba. Mezi Islandčany se vyskytuje vysoká koncentrace hudebníků. Islandská tradiční muzika vychází z tradice Vikingů. Texty jsou o mořeplavbách, lásce, dlouhých zimách a o mýtických stvořeních a nemají náboženský podtext.¹¹ Islandský folklórní tanec byl praktikován muži i ženami. Jednalo se o jednoduché taneční kroky v kruhu. Tento tanec měli v oblibě hlavně lidé, kteří uznávali pohanské

⁸ Moore Melanie, From Sheep Round-Up to Rotten Skate: A Guide to Icelandic Traditions. In: *Theculturetrip* [30-12-2019]. Dostupné z <https://theculturetrip.com/europe/iceland/articles/7-traditions-unique-to-iceland/>

⁹ Moore Melanie, From Sheep Round-Up to Rotten Skate: A Guide to Icelandic Traditions. In: *Theculturetrip* [30-12-2019]. Dostupné z <https://theculturetrip.com/europe/iceland/articles/7-traditions-unique-to-iceland/>

¹⁰ Autor neuveden, First Day of Summer. In: *Officeholidays By Office Holidays*, [2021]. Dostupné z <https://www.officeholidays.com/holidays/iceland/first-day-of-summer>

¹¹ Bush R., Cultural Dance in Iceland, In: *Prezi*. [February 23 2016] Dostupné z <https://prezi.com/x11fjnybq-l/cultural-dance-in-iceland/>

tradice. I to mohlo být jedním z důvodů, proč byl katolickou církví vnímán negativně a považován za nemorální druh zábavy. V 18. století by Dánským královstvím zakázán. Po znovunabytí nezávislosti Islandu se v zápalu nacionalismu tanec pokusilo oživit hned několik tanečních skupin.¹² Národní tanec se dnes praktikuje zřídka.

Do islandského folklóru spadá široké spektrum lidových pohádek a pověstí. Severské příběhy nemají na světě obdoby, jsou velmi otevřené, plné protikladů, vtipu i vážnosti, krutosti i laskavosti. Drsné přírodní podmínky, kruté zimy a nekonečné noci se staly příznivým podhoubím pro barvitě ságy, které se zprvu šířily ústně z generace na generaci. Příběhy obsahují velké množství mýtických stvoření, kromě lidí v nich vystupují elfové, trollové, duchové, trpaslíci i obři, víly a duše různých objektů. Příchod křesťanství ovlivnil vývoj těchto bytostí. Např. těžkopádní trollové v příbězích uřknou každého, kdo se jim postaví do cesty, pokud ale uslyší kostelní zvony, přijdou o své magické schopnosti.¹³

Islandské ságy jsou primárně určené dospělým, užít si je mohou ale i děti. Některé příběhy (např. *Túngustapi*) vynikají svou krutostí a děsivostí, pasáže obsahující tyto elementy nebyly odstraněny, pouze zjemněny. Velká část těchto legend skrývá sexuální význam. Námětem často bývá interakce mezi lidmi a mýtickými bytostmi, hlavně elfy. Jako spousta jiných bytostí i elfové podle myologie disponují kouzly. Dobro je oceněno a zlo potrestáno.

Islandské ságy byly přehledně zaznamenány a vydány v roce 1864 jako životní dílo knihovníka a učitele *Jóna Arnassona*. Sbíрка byla vydána po třiceti letech hledání.¹⁴

Elfové neboli *Huldufólk* (*invisible people – neviditelní lidé*) jsou bytostí, které se lidem ukáží jen pokud si to sami přejí. Vzhledově jsou podobní lidem a jak bylo výše zmíněno, disponují kouzelnými schopnostmi. Jsou důležitou součástí islandské kultury a věří v ně velká část obyvatelstva (podle studie z roku 2008 vedené Islandskou univerzitou asi 62 % populace)¹⁵. Islandská krajina je posetá kameny lávového původu, právě ty jsou údajně domovy a kostely elfů. Právě tyto kameny stojí za řadou kontroverzních situací. Islandčané stále věří,

¹² Bush R., Cultural Dance in Iceland, *In:Prezi*. [February 23-2016] Dostupné z <https://prezi.com/x11fjnybq-l/cultural-dance-in-iceland/>

¹³ Boos C., *Scandinavian Folk&Fairy Tales, Tales From Norway, Sweden, Denmark, Finland & Iceland*, New York 1984, 0-517-43620-5, strana 52

¹⁴ Boos C., *Scandinavian Folk&Fairy Tales, Tales From Norway, Sweden, Denmark, Finland & Iceland*, New York 1984, 0-517-43620-5, strana 53

¹⁵ Studarus L., The Elusive Hidden People of Iceland *In:Bbc*. [18-12-2018] Dostupné z <http://www.bbc.com/travel/story/20181217-the-elusive-hidden-people-of-iceland>

že pokud domovy elfů poškodí, nebo přesunou proti jejich vůli, přijde řada neštětí. Jako příklad poslouží incident, ke kterému došlo v roce 2016 v oblasti *Siglufjörður*.

Z důvodů masivních dešťů došlo k sesuvu půdy na tamní pozemní komunikaci. Při odklizení cesty došlo k sérii podivných událostí (porucha buldozérů, záplavy atd.). Po prošetření celé situace se dospělo ke zjištění, že dělníci při odklizení zeminy omylem zasypali balvan, který byl údajně domovem elfů. Podle deníku MBL byl na základě tohoto zjištění kámen opět vyhrabán a očištěn, vše se posléze vrátilo do pořádku a podivné jevy ustaly.¹⁶

Tento případ není ojedinělý o dalších událostech píše například *Nicolaus Haus* ve článku *4 Times Iceland Made Major Decision Based on Elves*.¹⁷

Obrázek 5: odklízecí práce a údajný domov elfů v oblasti *Siglufjörður*

¹⁶Sigurður Ægisson, Elf Rock Restored after its Removal *In: Icelandmonitor* [30-8-2016] Dostupné z https://icelandmonitor.mbl.is/news/news/2016/08/30/elf_rock_restored_after_its_removal_wreaks_havoc_n/

¹⁷Hines N., Iceland Elves *In: allthatsinteresting*. [26-4-2016] Dostupné z <https://allthatsinteresting.com/iceland-elves>

3 ISLANDSKÝ NÁRODNÍ KROJ

Národní kroje jsou často v jednotlivých zemích (např. v České republice) dále rozděleny podle regionů, nebo dokonce podle jednotlivých obcí. Tím splňují touhu po sounáležitosti v menších sociálních skupinách. Island takovému pravidlu ale nepodléhá. V době, kdy byl národní kroj formován sčítala islandská populace takřka 70 000 obyvatel.¹⁸ V souvislosti s drsnými přírodními podmínkami byl život na Islandu soustředěn spíše na užitkovou podstatu života, než na dekor. I to mohlo být jedním z důvodů, že Island neměl definován lidový kroj. Dalším důvodem byla nadvláda dánskou korunou, (Island ztratil nezávislost v roce 1262)¹⁹.

První malby a kresby tradičního oděvu pocházejí ze 16. a 17. století. Podrobnější zmínky a ilustrace pocházejí až z 18. století.²⁰ V 19. století začali Islandčané více projevovali touhu po národní identitě. V tomto období národní kroj zachytil a přetransformoval malíř *Sigurður Guðmundsson*.²¹

Obrázek 6: Islandčané oslavují nezávislost

¹⁸ Snowden J., *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, c1979. ISBN 0831734221. strana 16

¹⁹ Gunnarsdóttir N., Iceland's Independence Day, In: *Guðetoicelnd* [datum neuvvedeno] dostupné z <https://guidetoiceland.is/connect-with-locals/nanna/icelands-independence-day>

²⁰ Autor Neuvveden, Icelandic National Costume, In: *Buningurinn*, Dostupné z <http://buningurinn.is/english/>

²¹ Autor Neuvveden, Icelandic National Costume, In: *Buningurinn*, Dostupné z <http://buningurinn.is/english/>

Při příchodu dánského krále roku 1907 byl navržen kostým pro obsluhující dívky, který vycházel právě z minulých národních krojů, tento stejnokroj zaujal místní ženy natolik, že jej začaly napodobovat.

17. června roku 1944 získal Island po dlouhých letech nezávislost. S touto přelomovou událostí přišla potřeba lidu po národních atributech hlavně od poloviny století se začalo čím dál více lidí zajímat o národní kroje z minulých století a islandská národní taneční asociace začala rekonstruovat a šít kroje z 19. století. V roce 2001 vznikla organizace, která kroj ustálila.²² Tato organizace dohlíží na správný vzhled a výrobní postupy lidového kroje. Jakékoliv zásahy do vzhledu jsou jako u mnohých národních krojů dnes již nežádoucí.

3.1 Vzhled a typy ženského národního kroje

Islandský kroj vychází jak z oděvu šlechty a měšťanstva, tak z prvků typických Vikingů.²³ Těmito vikingskými prvky (hlavně stříbrné kování) se vyznačuje i norský kroj. Některé typy a části kroje vycházejí z každodenního oděvu.

Nejstarší typy národního oděvu se nedochovaly, pravděpodobně byly vyráběny pouze z lokálních surovin, hlavně z vlny a ovčí usně. Byly méně pestré, hlavně z důvodu nedostatku barevných zdrojů na ostrově.²⁴

Další typy islandského národního oděvu přehledně ilustroval ve své publikaci *Travels in the Island of Iceland during the summer of 1810* (překl. Cesty po ostrově Islandu v létě roku 1810) Sir George Steuart Mackenzie.²⁵ Tato ilustrace (obrázek číslo 6) zachycuje několik typů kostýmu. Na první pohled je zřejmé, že byl národní kroj barevně více pestrý, pravděpodobně díky importu materiálu. Nejvíce byly zastoupeny tmavé barvy, hlavně černá a modrá s červenými prvky. Dále pak převládal bílý textil, vlna a světlá krajka. Dětský kroj byl zmenšenou variantou kroje pro dospělé. Ženy nosily nápadité a extravagantní pokrývky hlavy. Tyto pokrývky byly hákovitého nebo kuželovitého tvaru a byly nošeny spíše movitější částí obyvatelstva. Některé kroje byly dekorativně prošívány a obohaceny kovovými ozdobami. Oděvy a jejich komponenty byly při chudých obdobích a hladomorech obyvateli

²² Autor Neuveden, Icelandic National Costume, In: *Buningurinn*, Dostupné z <http://buningurinn.is/english/>

²³ Leventon M., *Costume Worldwide, A Historical Sourcebook Featuring the classic artworks of Friedrich Hottenroth and Auguste Racinet*, Thames&Hudson, 2008, ISBN 978-0-500-28701-9. strana 228

²⁴ Leventon M., *Costume Worldwide, A Historical Sourcebook Featuring the classic artworks of Friedrich Hottenroth and Auguste Racinet*, Thames&Hudson, 2008, ISBN 978-0-500-28701-9. strana 228

²⁵ Snowden J., *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, c1979. ISBN 0831734221. strana 93,

rozprodávány a odváženy ze země. Design se zjednodušil, aby byl dostupnější, obliba vlněných oděvů vzrostla.

Na počátku 18. století byl nošen tzv. *Faldbúnigur*, o několik desítek let byl upřednostňován *Upphlutur* a *Peysuföt*. *Faldbúnigur* je typ kroje, jehož design modifikoval Sigurður Guðmundsson.²⁶

Obrázek 7: Ilustrace z cest Sira George Steuarta Mackenzieho

Původní *Faldbúnigur* je pojmenován podle pokrývky hlavy zvané *faldur*, která mohla být nošena se závojem (v tomto případě *skautfaldur*). Kroj se skládal ze sukne, zástěry, košile, živůtku, dekorativního límečku, pokrývky hlavy, šátku na krk a kapesníčku. Byl dekorován stříbrnými ornamenty zvanými *kvensilfur*. Vlněná sukne byla dekorována několika způsoby, buď měla na spodním okraji sametový lem, vlněnou krajkou, nebo bohatou výšivku.²⁷

²⁶ Snowden J., *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, c1979. ISBN 0831734221. ,strana 93

²⁷ The Icelandic Handicraft Association, Gutenberg ehf. 2004 magazin

Obrázek 8: zleva Faldbúningur, Upphlutur a Peysuföt

Nejběžnějším typem kroje je tzv. *Upphlutur* z 18. století. Součástí oděvu je se z bílá halenka, *kvensilfur* (mince, řetízky, rozety), které plní funkci šněrování, živůtek, dlouhá sukně a zástěra.

Pokryvka hlavy je v podobě baretu s třásněmi. Může být pletená, nebo vyrobená ze sametu, třásně jsou z hedvábí a směřují buď na levou, nebo na pravou stranu. Barevně dominují černá s bílou a červenou, v zastoupení je ale i zelená a tmavě modrá. U krojů domácí výroby bývá kování nahrazeno šněrováním.²⁸ *Upphlutur* se stal nezávislým slavnostním oblečením v roce 1910, při příležitosti návštěvy dánského krále. Byl nošen mladými ženami, které delegaci vítaly. Populárním se stává kolem roku 1920.²⁹

Dalším typem je tzv. *Peysuföt*. Tento typ je formálnější a více seriózní. Tento kroj se stal nezávislým na konci 18. století. Původně je svrškem ručně pletená vlněná halenka (dnes se místo vlny používá i hedvábí), lemovaná u krku hedvábným šátkem, který se později nahradil mašlí. I zde je zástěrka tvořená z ručně spřádané vlny a překrývá dlouhou řasenou

²⁸ Osobní výpověď ze vzpomínek Kristín Þóra Harðardóttir, Reykjavík 12-4-2021

²⁹ The Icelandic Handicraft Association, Gutenberg ehf. 2004 magazin

sukni. Jemné krajky mohou zdobit okraje rukávů. Čapka je podobná baretu, který je nošen k *Upphluturu*.³⁰

Obrázek 9: Kyrtil

Kyrtil je kostým, který navrhl *Sigurður Guðmundsson*³¹. Původně sloužil jako slavnostní oblečení pro speciální příležitosti (svatby, bály). Součástí tohoto typu je také pokrývka hlavy

³⁰ The Icelandic Handicraft Association, Gutenberg ehf. 2004 magazin

³¹ Snowden J., *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, c1979. ISBN 0831734221. strana 95

se závojem *skaufaldur*, která má na spodní části zlatou lemovku zvanou *spöng*, nebo *koffur*, která může být zdobena ornamenty.³²

3.1.1 Obuv

Tradiční islandská obuv (v islandštině *skór*), je na první pohled nápadně lehká, neodpovídající chladnému počasí, nebo drsným kamenitým povrchům. Vzhledově se jedná o obuv připomínající taneční piškoty. Není tedy náhoda, že se obuv stala mírou vzdálenosti (podle počtu párů obuvi potřebných k cestě z bodu A do bodu B).³³ Boty byly sešity ve špičce a v patě a dovnitř byla vložena ozdobná pletená vložka z vlny *Skóvarp*.³⁴

Obrázek 10: Skóvarp

Sauðskinnsskór je v překladu obuv z ovčí kůže (skin znamená doslova kůže). Tento typ obuvi byl oblíben v 19. století. Obuv měla černou barvou.³⁵

³² The Icelandic Handicraft Association, Gutenberg ehf. 2004 magazin

³³ Osobní výpověď Kristín Þóra Harðardóttir, Reykjavík 12-4-2021

³⁴ Autor neuveden, The Icelandic National Costume Board, Skovarp. In: *Buningurinn* Dostupné z <http://buningurinn.is/tag/skovarp/>

³⁵ Autor neuveden, The Icelandic National Costume Board, Skinnskor In: *Buningurinn* Dostupné z <http://buningurinn.is/tag/skinnskor/>

Rodskór (v překladu červená obuv), je obuv, která se převážně užívala v oblasti Vestfjordů, tato obuv byla vyráběna z rybí usně, proto byla její životnost ještě kratší, než životnost obuvi z ovčí usně.³⁶

Skóbrydding je ozdobný pásek z kožešiny, většinou bílé barvy, který plnil ozdobnou funkci lemovky.³⁷

---

³⁶ Autor neuveden The Icelandic National Costume Board, Rodskor *In: Buninngurinn*. Dostupné z <http://buningurinn.is/tag/rodskor/>

³⁷ Autor neuveden The Icelandic National Costume Board, Skóbrydding *In: Buninngurinn* Dostupné z <http://buningurinn.is/tag/skobrydding/>

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘÍBĚH KOLEKCE INSPIROVANÉ ZEMÍ OHNĚ A LEDU

Při hledání inspirace jsem měla jasno v tom, že ji chci hledat v islandské přírodě.

Dlouho jsem se rozhodovala, jestli vyobrazit polární záři, sopečnou erupci, měsíční krajinu, nebo modré ledovce.

V té době se na poloostrově *Reykjanes*, na kterém se nachází hlavní město Reykjavík, probudila k životu sopka *Fagradalfjall*. Tato erupce je výjimečná tím, že je poměrně malá, dlouhotrvající a snadno ji lze pozorovat. Lidé ji přivítali s nadšením. O ničem jiném se nemluvílo, sociální sítě byly zahlceny fotografiemi a videi. A já jsem měla ve své inspiraci jasněji.

Začala jsem se zajímat o lávu. Zprvu o její tok, později o struktury a vzhled lávy v různých fázích stáří – tedy od momentu, kdy je ještě tekutá, až po struktury, které tvoří po zaschnutí.

Obrázek 11: Lidé pozorují erupci u *Fagradalfjall*, 2021

Budoucí kolekce se nese v duchu folklóru ve spojení s nespoutanou přírodou.

Na úvod bych ráda představila značky a designéry zabývající se podobnou tematikou.

4.1 Manolo Blahnik – Czech Folklor

Manolo Blahnik, jeden z nejznámějších designérů obuvi. Autor má velmi pozitivní vztah k České republice a sám se netají českými kořeny, ačkoliv vyrůstal na Kanárských ostrovech. Téma zpracoval v podobě páru kozaček, zdobených českými křišťálovými značkami

Preciosa, které byly inspirovány tradicemi v České republice. Pár s názvem *Shoes for Prague*, byl k vidění na výstavě *The Art of Shoes*, která se konala v roce 2017 v Praze a byla retrospektivou Manolova celoživotního díla.

Obrázek 12: Instalace páru *Shoes for Prague*

4.2 Mythology Fashion

Mythology Fashion je značka situovaná v hlavním městě Řecka, Aténách. Zaměřuje se na výrobu usňových sandálů. Stejně, jako je tomu u mé kolekce, značka vychází z tradičních antických sandálů, které spojuje s moderními prvky.

Jak sami zmiňují na svých webových stránkách, inspiraci hledají jak v antických nálezích, jako jsou malby, či fresky, tak v dnešním Řecku, které se nese v duchu života u moře, slunce a pohody.³⁸

³⁸Autor neznámý, *In: mythologyfashion* Dostupné z <https://www.mythologyfashion.gr>

Obrázek 13: *Mythology Fashion*

4.3 Baabuk

Švýcarská značka, která pracuje s vlnou. Inspiraci v práci s vlnou našli zakladatelé, manželé Dan a Galina Witting v páru válenek, které jim byly přivezeny rodinou jak dar z Ruska. Manželé začali bez znalostí výrobních postupů experimentovat s vlnou. První pár obuvi vypadal podle jejich slov jako „ovce, která prošla myčkou aut.“

Obrázek 14: *První pár obuvi z dílny značky Baabuk*

Postupem času si zakladatelé navrhli vlastní nástroje na výrobu obuvi a zpracování vlny a značka se rychle rozrostla.

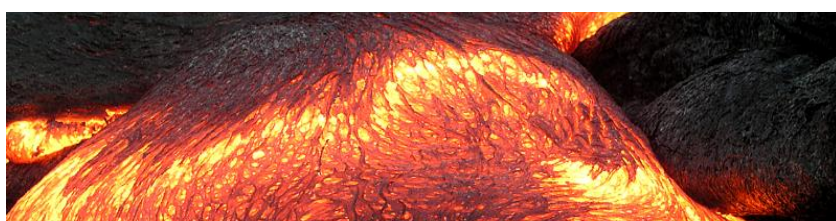
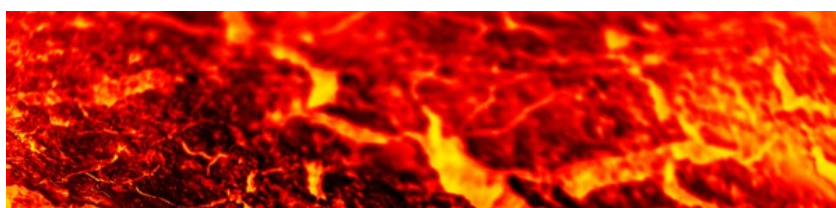
Dále je pro Baabuk důležitá udržitelnost, ekologie a lokálnost. V dnešní době vyrábí hlavně tenisky, baleríny a slip-on typ obuvi.

Obrázek 15: Baleríny Baabuk

5 VLNĚNÝ DÍLEC INSPIRACE LÁVOVÝMI STRUKTURAMI

Vlněný dílec je hlavním výtvarným prvkem kolekce. Inspirace vychází z různých fází lávy a struktur, které láva tvoří ať už v tekutém stavu, nebo při procesu schnutí. Inspiruji se jak vzhledem magmatu (název pro lávu, která se zatím nachází pod povrchem země), tak lávou samotnou. Při schnutí na lávu působí několik vnějších činitelů. Při erupci se láva dostává do kontaktu se vzduchem, vodou a krajinou. Kromě těchto aspektů vzhled lávové struktury ovlivňuje také velikost sopečné erupce, dále množství a rychlost, jakými magma z kráteru vyvěrá.

Obrázek 16-19: Čtyři fáze lávy

5.1 Zpracování vlny na Islandu

Ovce na Island přišly společně s Vikingy kolem 9. století našeho letopočtu. Díky izolované poloze a ostrovnímu životu je Islandská ovce jedním z nejčistších ovčích plemen na světě. V dnešní době je ovcí na Islandu zhruba dvakrát více, než lidí. Jsou menšího, zavalitého vzrůstu. Toto plemeno je velmi odolné, většina ovcí má na Islandu svobodu volného pohybu. Jsou schopny žít ve velmi nepříznivých podmínkách islandské přírody. Jsou chovány na maso a vlnu.

Jejich vlna je většinou bílé barvy, občas i černé, hnědé, nebo šedé. Skládá ze dvou vrstev, které se podle potřeby můžou oddělit, nebo zpracovat společně. Vnější vrstva *tog* je na dotek drsnější a tvrdší, je voděodolná a lesklá. Vnitřní vrstva *pel* je jemná a hebká, má tepelně-izolační vlastnosti a je velmi hřejivá. *Tog* se používá pro výrobu zimních oděvů a *pel* pro výrobu oděvů pro miminka a spodního prádla.

V neoddělené podobě se vlna používá na tradiční islandský svetr *Lopapeysa*, za zmínku stojí společnost *The Handknitting Association of Iceland*, zabývající se ručním pletením těchto svetrů, zákazník si u nich vybere vlnu svého přání a pletačka mu jej uplete na míru. V nabídce má tato společnost také širokou škálu vlny, nebo již hotové produkty.

Obrázek 20: Lopapeysa

5.2 Technika plstění

Plst je netkaná textilie. Je to pravděpodobně nejstarší druh textilie na světě. Mnoho národností tvrdí, že tato technika vznikla právě na jejich území, prokazatelný původ ale není znám. Technikou plstění vzniká materiál pro výrobu oděvů, obuvi, šperků, přikrývek, výplní, zateplení domů, dekorací a mnohých dalších výrobků.

Plstění je proces, kdy se z vláken vlny, hedvábí, akrylu a jiných tvoří pevná hmota. Technik je vícero. Mokrý plstění využívá vlastností vlny, ta má drsný šupinkovitý povrch. Za použití vody, mýdla, případně kapky oleje a mechanického procesu tření dochází k tomu, že se vlákna do sebe zaháknou a vzniká plst'.

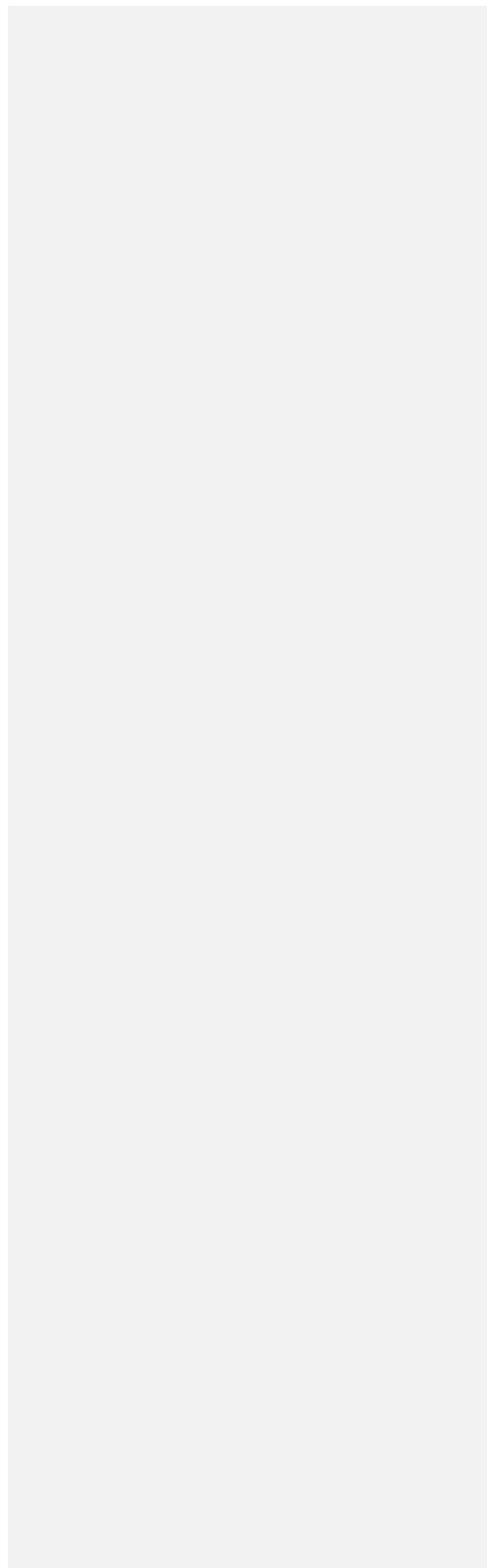

Obrázek 21: Tradiční zpracování vlny v Iránu

Další poměrně mladou technikou je plstění suché – za pomoci speciální plstící jehly. Tato jehla má na dřívku drážky, které při propichování materiálu vlákna vytahují a spojují. K technice je zapotřebí také molitanová podložka, kterou jehla pronikne bez toho, aniž by se o ni drážky zachytily. Techniky mokrého plstění a plstění jehlou lze kombinovat.

Průmyslově se dnes dá také plstít pomocí zvukových vibrací.

Na Islandu je plstění vzhledem k tradici chovu ovčí a zpracování ovčí vlny oblíbenou technikou.

6 TECHNICKÉ POŽADAVKY PRO KOLEKCI

Prvním záměrem, který jsem pro svou kolekci měla bylo, aby vycházela z tvaru tradiční islandské obuvi *Roðskór*. Ráda bych ale obuv modifikovala – doplnila o podšívku s lehkou tužinkou a opatkem, aby obuv držela tvar a měla delší životnost.

Hřejivou a dekorativní funkci obuvi měl splňovat vlněný pletený dílec. Na něm jsem chtěla kreativním způsobem vyobrazit momenty islandské přírody.

6.1 Návrhy

Návrhy jsem tvořila na kopytě, které je výsledkem předešlé školní práce. Splňuje ergonomické požadavky mých chodidel. Kopyto je lámací, plastové. Tvarem je masivnější, proto mi přišlo vhodné pro tvorbu kolekce inspirované lidovou obuví.

Obrázek 22: Zvolená kopyta

Zprvu jsem měla v úmyslu vlněný dílec plést. Návrhy jsem tvořila za použití akvarelových barev. Zároveň jsem přikládala ke kopytu vlněnou ponožku, na kterou jsem vzory malovala pomocí temper, tato metoda se mi neosvědčila. Výsledné návrhy neodpovídaly ani vzdáleně možné realitě. Proto jsem potřebovala změnit formu návrhů.

Obrázek 22: prvotní návrhy

Později jsem se rozhodla tvořit vlněný dílec technikou plstění. Místo zobrazení lávových cestiček jsem se rozhodla pro zobrazení struktur lávy. V této fázi jsem začala experimentovat s vlnou a s mokrým plstěním.

Obrázek 22: Jeden z prvních pokusů mokrého plstění

Na obrázky číslo 22 výše je k vidění jeden z mých prvních pokusů mokrého plstění. Jako podklad jsem zvolila bílou vlnu, na tu jsem vrstvila vlnu šedou a červenou. Poté jsem vlnu plstila pomocí vody, mýdla a kapky oleje. Stále jsem nebyla s výsledkem spokojená, nakonec jsem se rozhodla pro kombinaci plstění mokrou cestou v kombinaci se suchým plstěním za pomoci plstící jehly.

6.2 Volba materiálů

Kolekci jsem tvořila na Islandu. Chtěla jsem co nejvíce využít lokálních zdrojů. Ty jsou na Islandu omezené, důvodem je jeho poloha a počet obyvatelstva. Proto je kolekce tvořena z části materiály, které jsem si na Island dovezla, nebo je objednala ze zahraničních obchodů. Snažila jsem se použít hlavně přírodní materiály.

Useň na svršek a podšívku jsem zakoupila v Reykjavíku v obchodě jménem *hvítlist* (www.hvitlist.is). Hlavní vrchovým materiálem je kozina *vikingskó* (v překladu přímo vikingská obuv), tato useň byla zpracovaná tradičním způsobem. Pro podšívku jsem zvolila jemnou jehněčí useň červené a šedé barvy.

Obrázek 23: Zvolená useň, zleva jehněčina, vpravo kozina

Podešev je z tříslo-činěné hověžiny o tloušťce 5 mm.. Tato useň je primárně určená ke tvorbě podešví, pro svou tuhost a tloušťku jí nebylo možné krájet ručně, musela jsem si nechat podešve vyseknout.

Na vlněný dílec jsem použila vlnu z obchodu www.Amarg.is, vlna je nespředená a barvená.

6.3 Střih a zkoušky

Na střih vrchu jsem měla několik požadavků. Měl vycházet z tvaru tradiční islandské obuvi, proto měl být z jednoho kusu, sešitý v patě. Střih měl dát dostatečný prostor vyniknout vlněnému dílci. Kvůli atypickému tvaru kopyt jsem střih navrhovala přímo na kopytě.

Obrázek 24: Tvorba střihů

Mým záměrem bylo vytvořit čtyři páry s jednoduchým, ale plynulým střihem. První zkoušky jsem vyrobila z rybí usně, tento materiál nebyl vhodný pro můj záměr, příliš neharmonizoval s vlněným dílcem.

Dále jsem u zkoušky řešila upevnění vlněného dílce. U prvního návrhu jsem jej vložila mezi vrch a podšívku, následně jsem tyto dílce ručně spojila stehy. Tento způsob spojení dílců nepůsobil dobře esteticky, spoje se tvořily obtížně. Proto jsem vlněný dílec nakonec upevnila na vrchový dílec a následně stehy přišila.

Obrázek 26: Zkouška

6.4 Konečné návrhy

Při tvorbě konečných návrhu jsem již měla jasno v tom, jak má kolekce vypadat a z jakého materiálu ji chci vytvořit. Potřebovala jsem jen doladit střihy a barevnost tak, aby bylo na první pohled parné, že se jedná o kolekci. Opět jsem použila techniku navrhování za pomoci akvarelových barev. Důležité bylo ujasnit si barevnost lávy ve čtyřech fázích existence.

Obrázek 27: První fáze

Obrázek 28: Druhá fáze

Obrázek 29: Třetí fáze

Obrázek 30: Čtvrtá fáze

7 REALIZACE KOLEKCE

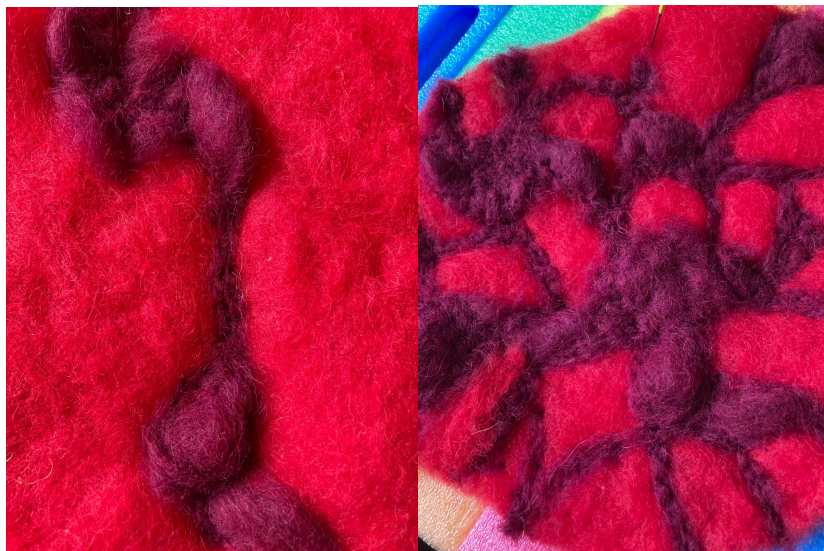
Šablony pro vlněný dílec jsem tvořila až po zhotovení šablon pro svršek i podšívku. Vlněný dílec jsem začala tvořit až po kompletaci vrchového dílce. Vrchový dílec jsem po okosení šila ručně v patové části.

Jak jsem již zmínila v předchozích kapitolách, vlněný dílec je tvořen kombinací mokrého a suchého plstění. Vlnu jsem položila na bublinkovou fólii, následně jsem ji navlhčila směsí vody a mýdla s trochou olivového oleje. Na takto vychystanou vlnu jsem položila kus potravinové folie a třela ji tak dlouho, dokud neměla vlna požadovaný tvar. Poté jsem vlnu vyždímala a odložila k osušení. Po uschnutí jsem na vlnu položila šablonu a tu jsem vystříhala. Vystřížený dílec jsem položila na molitanovou podložku, poté jsem přikládala kusy nečesané vlny, kterou jsem plstila plstící jehlou. Když byl dílec hotov, tak jsem zkontrolovala jeho rozměry, které se mohly plstěním zdeformovat. Po úpravě tvaru jsem dílec stehy připevnila k vrchnímu dílci.

Okomentoval(a): [VBI]: ý

Obrázek 31: Mokré plstění

Obrázek 32, 33: Suché plstění

Obrázek 34: Vychystané dílce a komponenty před napínáním

Když byl vrchní dílec kompletně připraven, přichystala jsem si vše potřebné k napínání na kopyta. Opatek jsem vytvořila usňový, ze dvou částí, po stranách jsem jej důkladně okosila.

Podešve jsem nechala vyseknout u sedlářky, vyseknuté pláty jsem na sebe naložila a obrousila do požadovaného tvaru. Vybroušené podešve jsem barvila mořidlovým barvivem odstín mahagon. Po zaschnutí barvy jsem podešve doleštila rubovou stranou usně.

Obrázek 35: Barvení podešve

7.1 Model obuvi číslo 1

Střih modelu je lodičkový, vlněný dílec je kratší, než u některých jiných modelů. Vlněný dílec představuje lávu v nejčerstvější podobě. Převažuje barva žlutá na červeném podkladě.

Obrázek 36: Model 1

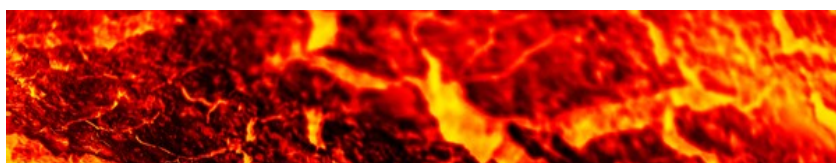
Obrázek 37, 38: Model 1

7.2 Model obuvi číslo 2

Nejuzavřenější střih vrchového dílce. Podkladem vlněného dílce je opět vlna červené barvy, dále převažuje barva purpurová s tóny žluté.

Obrázek 39, 40: Model 2

Obrázek 41: Model 2

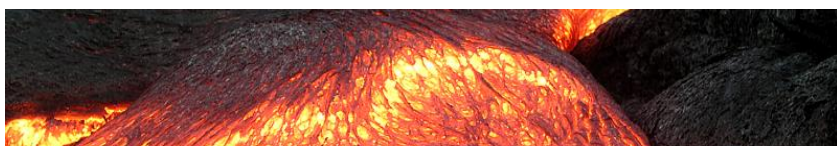

7.3 Model obuvi číslo 3

U tohoto modelu přibyla k červené, purpurové a žluté i barva šedá. Střih je asymetrický.

Obrázek 42: Model 3

Obrázek 43: Model 3

7.4 Model obuvi číslo 4

Vlněný dílec zde vyobrazuje lávu, která je na povrchu již zkamenělá, uvnitř ještě horká.

Obrázek 44: Model 4

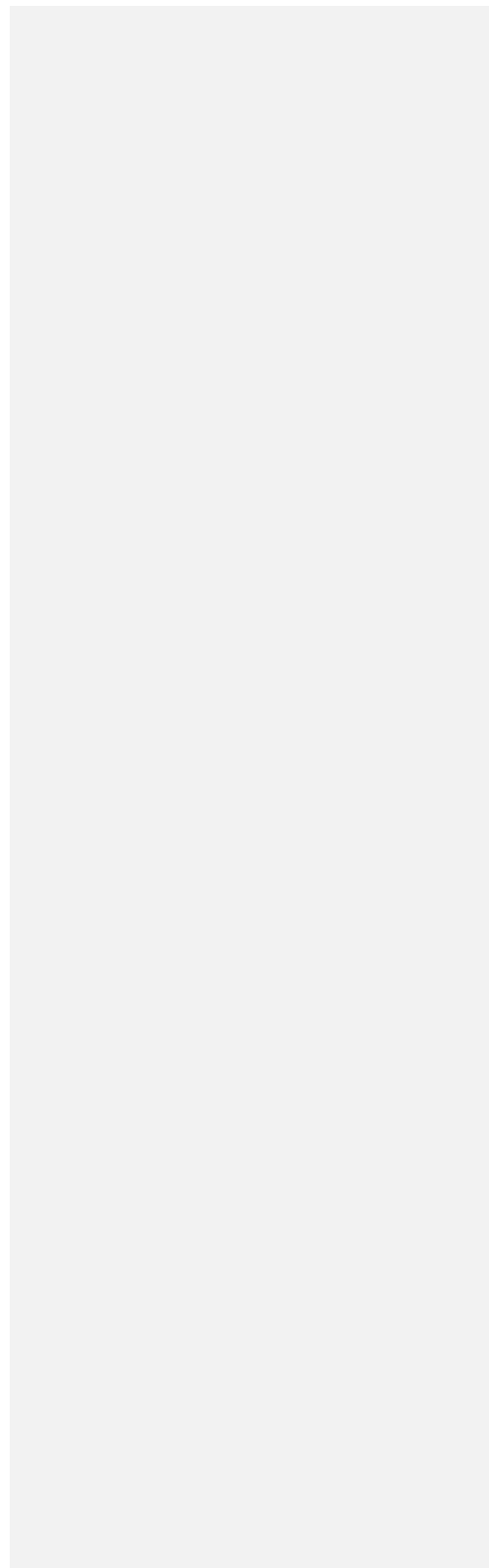

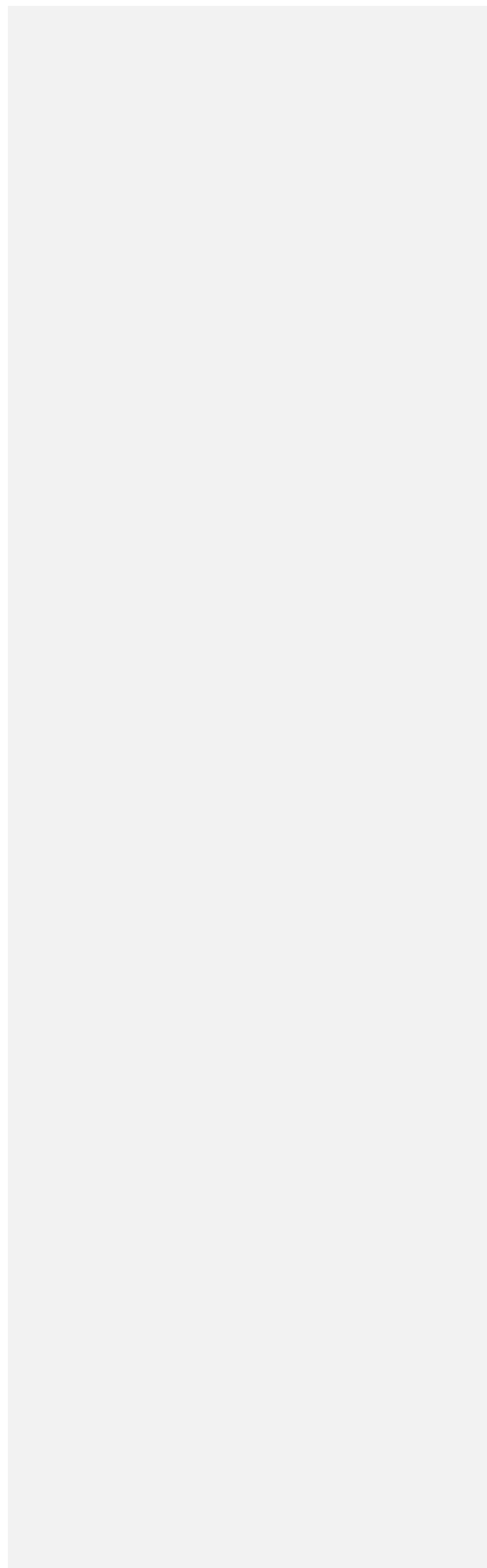
Obrázek 45, 46: Model 4

7.5 Kolekce obuvi inspirovaná Zemí ohně a ledu

Obrázek 47: Kolekce inspirovaná Zemí ohně a ledu

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit kolekci inspirovanou islandským národním krojem. V počátku kolekce jsem věděla, že se chci inspirovat islandskou přírodou, inspirace sopečnou erupcí a lávou přišla až s časem a já jsem s touto inspirací velmi spokojená, protože mně chytla za srdce.

Při psaní teoretické části jsem se dostala k velmi zajímavým informacím. Komunikovala jsem s galeriemi a zajímavými lidmi. Islandčané byli velmi rádi, že se o toto téma zajímám a že jej chci zpracovat, proto mě tato ochota velmi dojala. Práce na teoretické části se nesla v přátelské atmosféře a při příbězích s neviditelnými lidmi i s humorem.

Při navrhování jsem se k sopce i dvakrát vydala. Poprvé malým letadlem, protože jsem měla s malým mimikem jen omezené časové možnosti. Celý vyhlídkový let malým čtyřmístným letadlem byl úchvatný, ale první pohled na rozžutou sopku mi doslova vzal dech. Hned jsem měla další spoustu inspirace, návrhy jsem chrlila jeden za druhým. Nakonec byl vulkán aktivní natolik dlouho, že jsem se k němu i vydala. Kromě vizuálního zážitku jde i o zážitek sluchový, burácivé zvuky erupce byly až děsivé, do toho na nás přšelo sopečné sklo. Kdo by se v takovém prostředí neinspiroval? Nakonec nejsem jediným umělcem, který toto téma po shlédnutí erupce vyobrazil.

Kolekci jsem tvořila doslova v domácím prostředí“. Občas se při tvorbě vyskytly překážky, největší překážkou byl můj nefunkční šicí stroj. Snažila jsem se jej s místním ševcem opravit, bohužel neúspěšně. Tyto překážky mě ale naučily hledat jiné způsoby, jak kolekci vyrobit. Vyzkoušela jsem také práci s rybí usní, což byla zajímavá zkušenost.

Díky tvorbě kolekce jsem se dostala k technice plstění. A to rovnou k mokrému plstění i plstění plstící jehlou. Poprvé jsem pracovala s vlnou. Tato technika mě velmi bavila. Propichování vlny na molitanové podložce má své relaxační účinky, těšila jsem se na večery a pokračování v práci. Plstění plstící jehlou je vlastně taková malba vlnou, ráda bych v této technice pokračovala i nadále ve svém volném čase.

Měla jsem i možnost kolekci před místními prezentovat při jedné příležitosti. A musím říct, že sklídila úspěch. Pokud bude příležitost, ráda kolekci přihlásím do některé ze soutěží, které na Islandu čas od času probíhají.

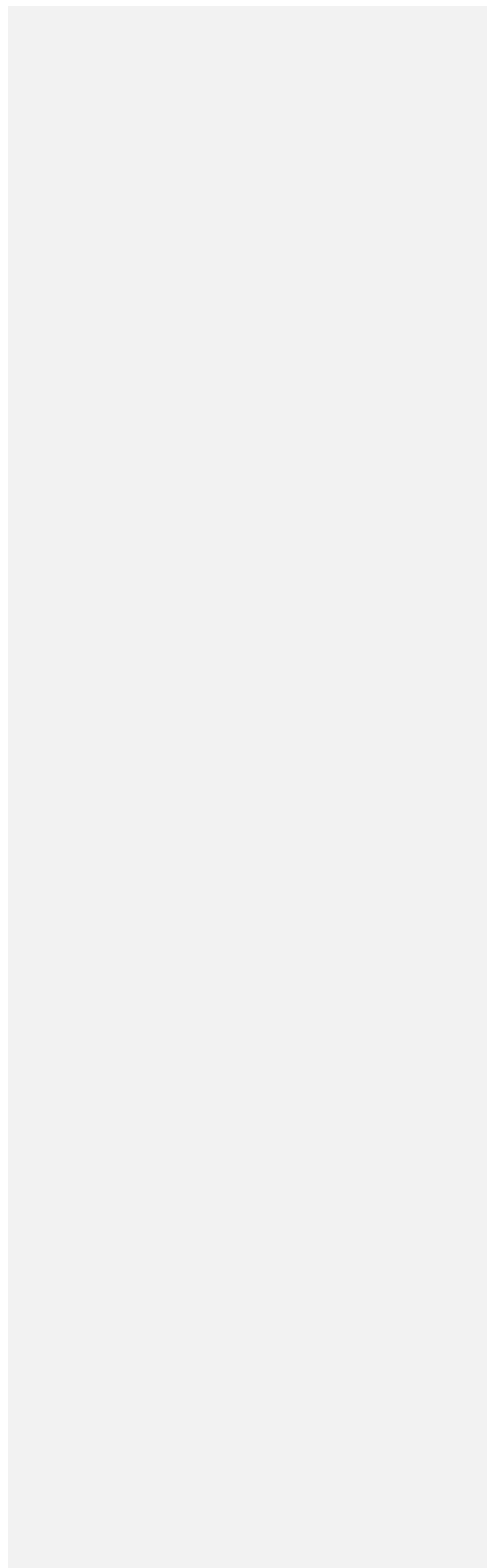

Mohu říct, že jsem s kolekcí spokojena, ačkoliv jsem si vědoma faktu, že by se s ní dalo pracovat ještě hlouběji a téma rozvinout více do detailu. Jsem si ale vědoma i určitých nedostatků, které kolekce má, a na kterých je možné dále zapracovat.

I když jsem svou první kolekci nedokončila, dnes tuto zkušenost vnímám jako důležitou lekci ve svém životě. Lekci o tom, že když se něco pokazí, nutně to nemusí znamenat prohru. Uvědomila jsem si, jak je obor design obuvi vzácný a ráda jsem se k němu vrátila.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] SNOWDEN, James. *The folk dress of Europe*. New York: Mayflower Books, Harlequin Mills & Boon Ltd c1979. ISBN 0831734221.
- [2] VALÍČEK, Pavel. *-mně bude muzika, do rána, do dne hrát!*: [o lidové hudbě a kroji v Hroznové Lhotě]. Hroznová Lhota: Mužský sbor z Hroznové Lhoty v nakl. Albert, 2009. ISBN 978-80-7326-169-6.
- [3] SEYMOUR, John. *The forgotten arts and crafts*. New York: Dorling Kindersley, 2001. ISBN 0789458470.
- [4] Harrold R., a P. Legg. *Folk costumes of the world*. New York, N.Y.: Distributed in the United States by Sterling Pub. Co., 1988. ISBN 0713720565. 22
- [5] Björnsonn, Á., *High days and holidays in Iceland*. Reykjavík: Mál og menning, 1995. 9 ISBN 978-9979329589
- [6] Boos C., *Scandinavian Folk&Fairy Tales, Tales From Norway, Sweden, Denmark, Finland & Iceland*, New York 1984, 0-517-43620-5,
- [7] Leventon M., *Costume Worldwide, A Historical Sourcebook Featuring the classic artworks of Friedrich Hottenroth and Auguste Racinet*, Thames&Hudson, 2008, ISBN 978-0-500-28701-9.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Joža Uprka, Jízda králů ve Vlčnově, 1897, olej na plátně, dostupné z: <https://www.propamatky.info/cs/zpravodajstvi/jihomoravsky-kraj/tipy-a-inspirace/vystava-%7C-brno-predmesti-vidne/5289/>

Obrázek 2: tradiční bulharská obuv, dostupné z: <https://matadornetwork.com/read/bulgarian-folk-dress/>

Obrázek 3: Místo konání nejstaršího parlamentu na světě Þingvellir, dostupné z: <https://adventures.is/iceland/attractions/althing-icelands-parliament/?asset=3113-ig-17881383424468117>

Obrázek 4: Původní islandský kalendář, dostupné z: <https://thornews.com/2015/09/27/the-viking-calendar/>

Obrázek 5: odklízecí práce a údajný domov elfů v oblasti Siglufjörður, dostupné z: https://icelandmonitor.mbl.is/news/news/2016/08/30/elf_rock_restored_after_its_removal_wreaks_havoc_on/

Obrázek 6: Islandčané oslavují nezávislost, dostupné z: <https://www.heyiceland.is/blog/nanar/5235/iceland-celebrates-75-years-of-independence>

Obrázek 7: Ilustrace z cest Sira George Steuarta Mackenzieho, dostupné z: <https://www.bonhams.com/auctions/20716/lot/289/?category=list>

Obrázek 8: zleva Faldbúningur, Upphlutur a Peysuföt, dostupné z: <https://www.annriki.is/upphlutur/>

Obrázek 9: Kyrtil, dostupné z: <http://buningurinn.is/tag/skovarp/> Ljósmynd úr Földum og skarti/Þorgerður Hlöðversdóttir.

Obrázek 10: Skóvarp, dostupné z: <http://buningurinn.is/tag/skovarp/>

Obrázek 11: Lidé pozorují erupci u Fagradalfjall, 2021, dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-56482798>

Obrázek 12: Instalace páru Shoes for Prague, dostupné z: <https://www.preciosacomponents.com/events-manolo-blahnik>

Obrázek 13: Mythology Fashion, dostupné z: <https://www.mythologyfashion.gr>

Obrázek 14: První pár obuvi z dílny Baabok, dostupné z: <https://www.baabuk.com/pages/about-baabuk>

Obrázek 15: Balerína Baabok, dostupné z: <https://www.baabuk.com/products/wool-ballerina-blue>

Obrázek 16: Čtyři fáze lávy, dostupné z: <https://www.shutterstock.com/cs/search/magma>

Obrázek 17: Čtyři fáze lávy, dostupné z: <https://www.shutterstock.com/cs/search/magma>

Obrázek 18: Čtyři fáze lávy, dostupné z: <https://phys.org/news/2016-02-rapid-formation-magma-trigger-sudden.html>

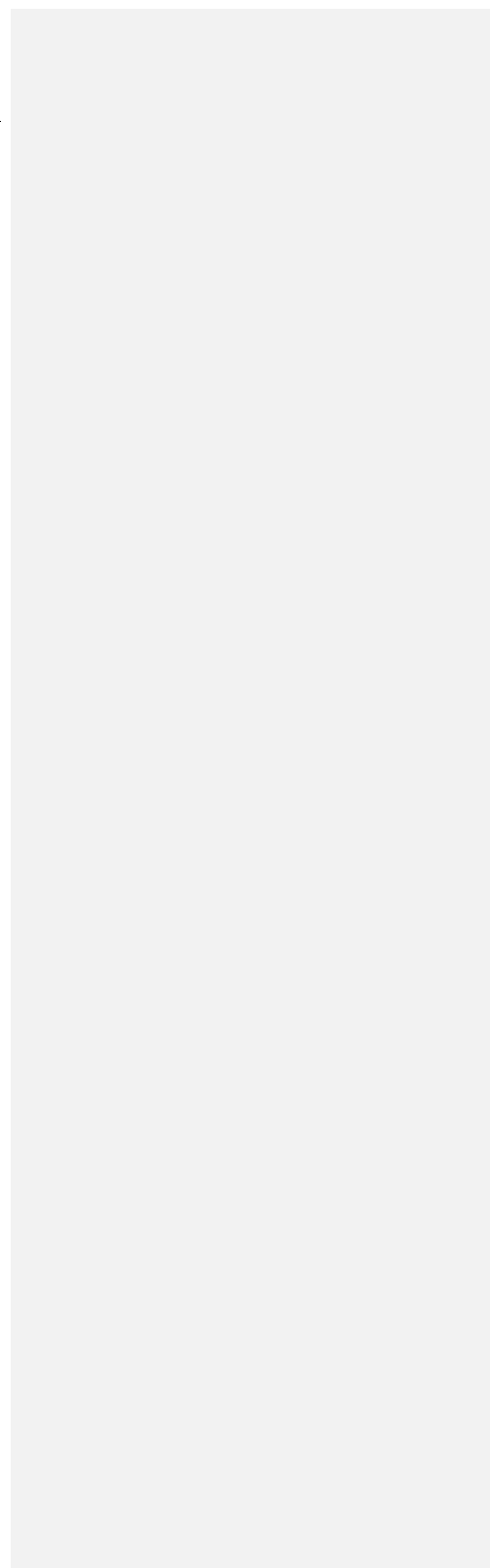
Obrázek 19: Čtyři fáze lávy, dostupné z: <https://www.volcanodiscovery.com/fr/photo-de-la-journee/2021-jul-21.html>

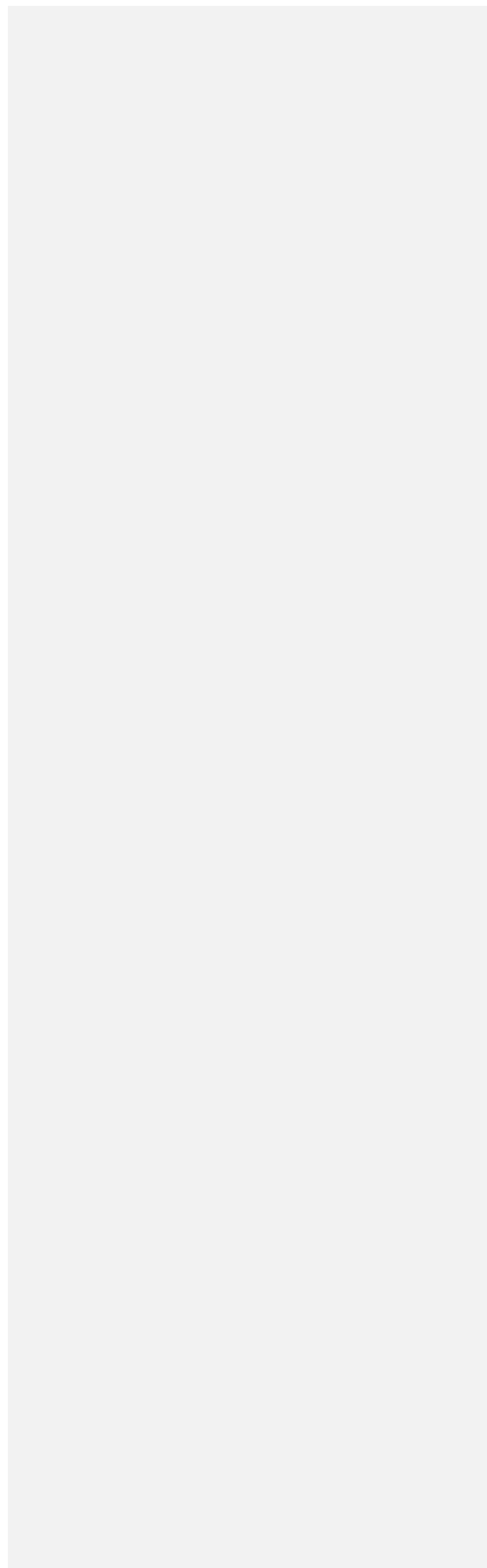
Obrázek 20: Lopapeysa, dostupné z: <https://visitorsguide.is/the-handknitting-association-of-iceland-skolavordustigur/>

Obrázek 21: Tradiční zpracování vlny v Iránu, dostupné z:

<https://www.tehrantimes.com/news/454408/Rough-hands-wool-fibers-and-the-traditional-art-of-felt>

Obrázky 22 - 47 pocházejí z vlastního archívu.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Fotodokumentace výrobního postupu

Příloha P II: Fotodokumentace model 1

Příloha P III: Fotodokumentace model 2

Příloha P IV Fotodokumentace model 3

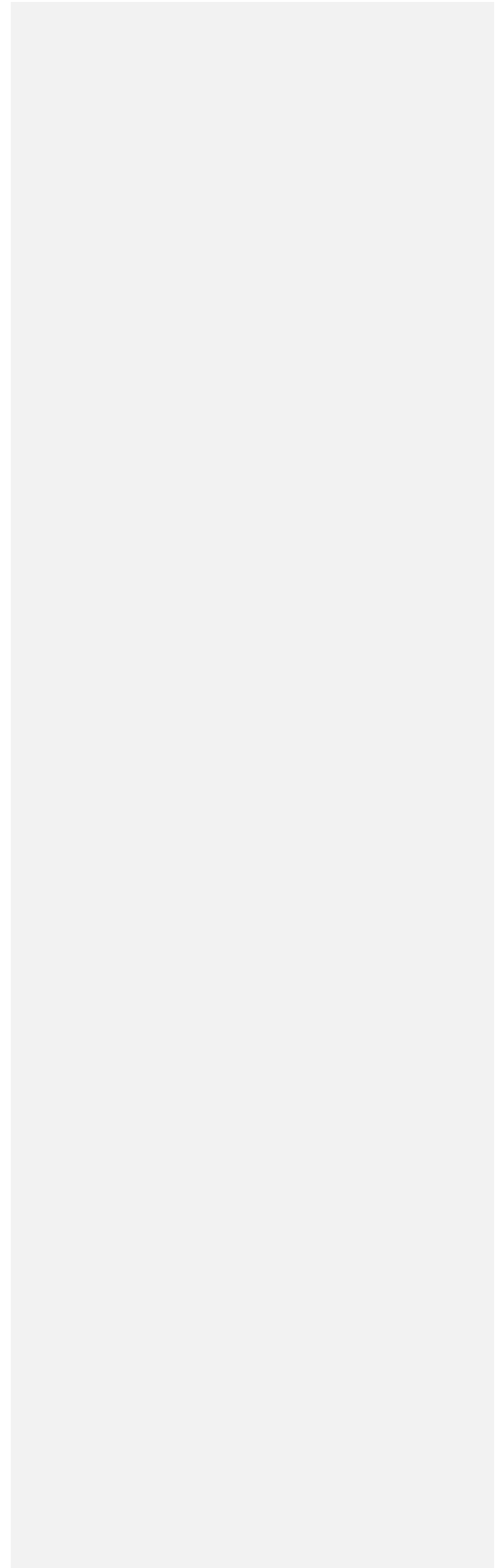
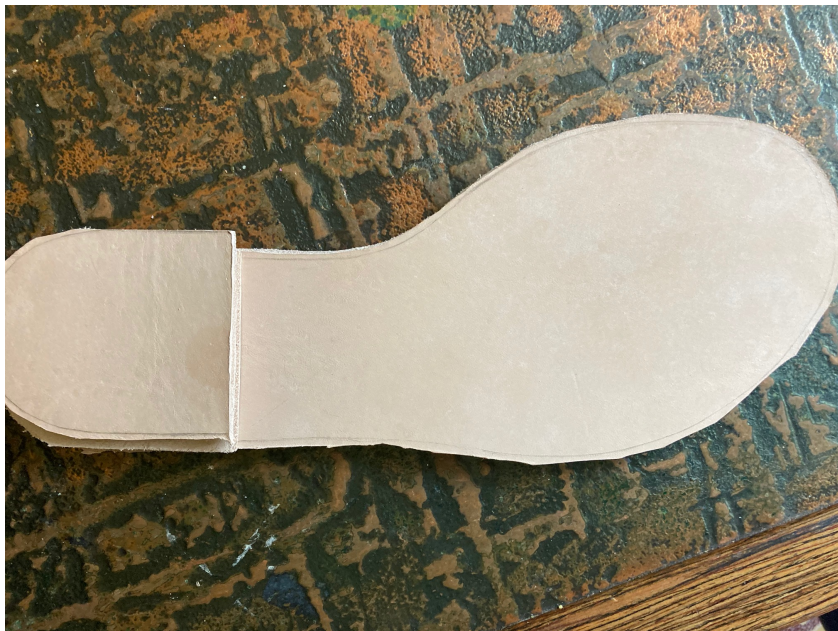
Příloha P V Fotodokumentace model 4

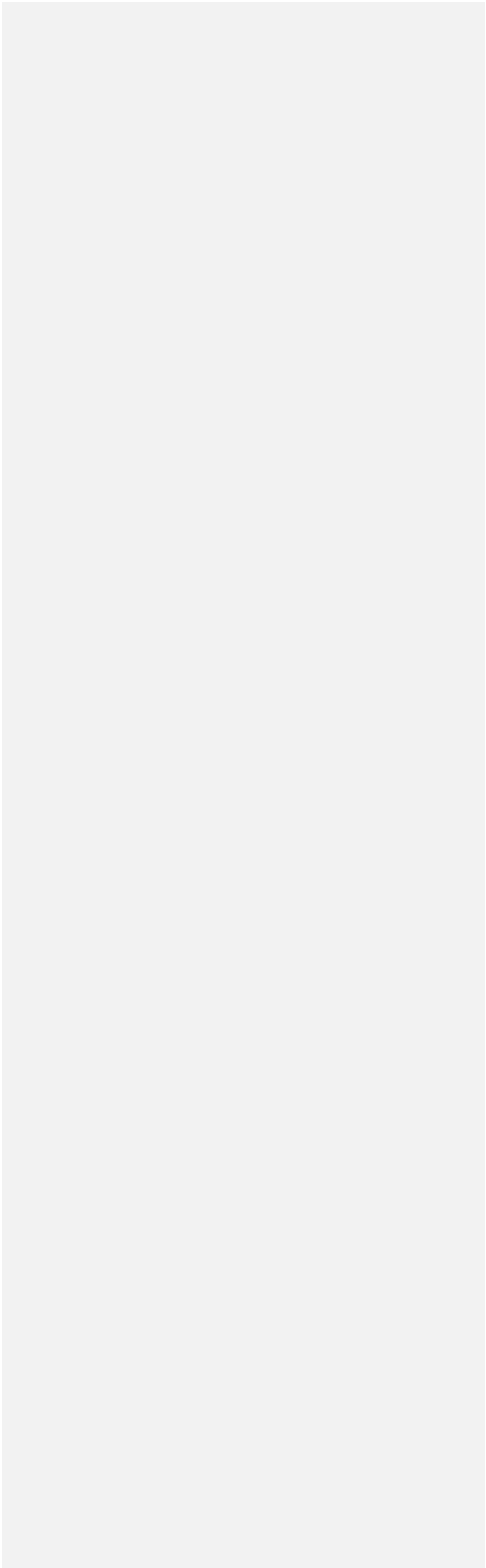
Příloha P VI Fotodokumentace kolekce

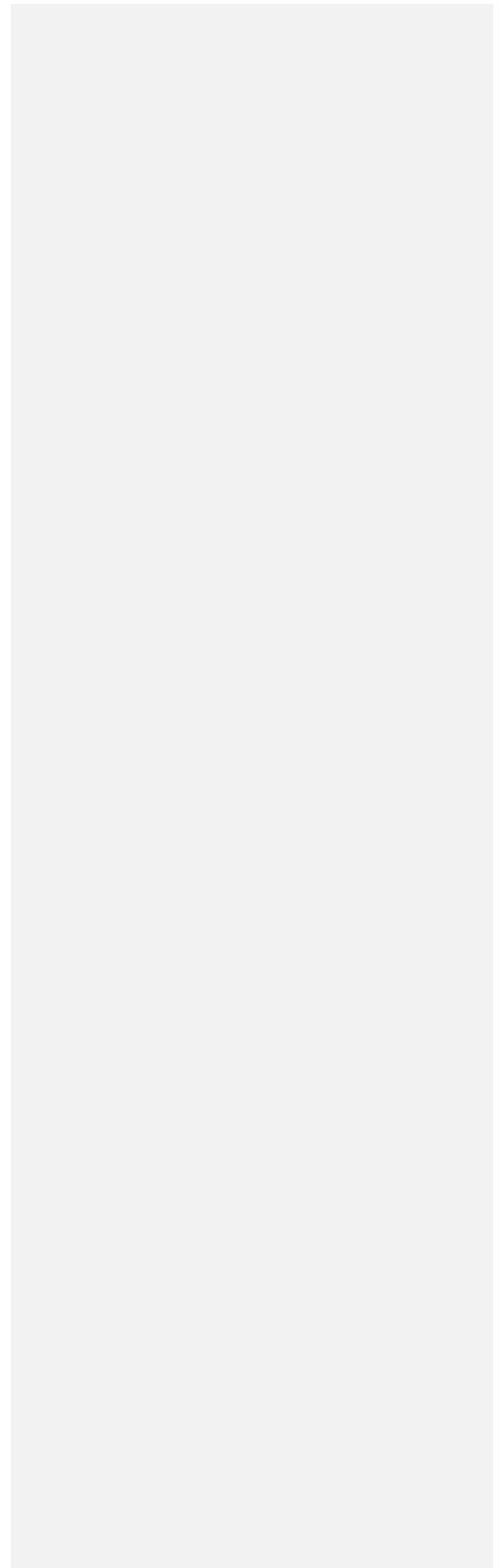
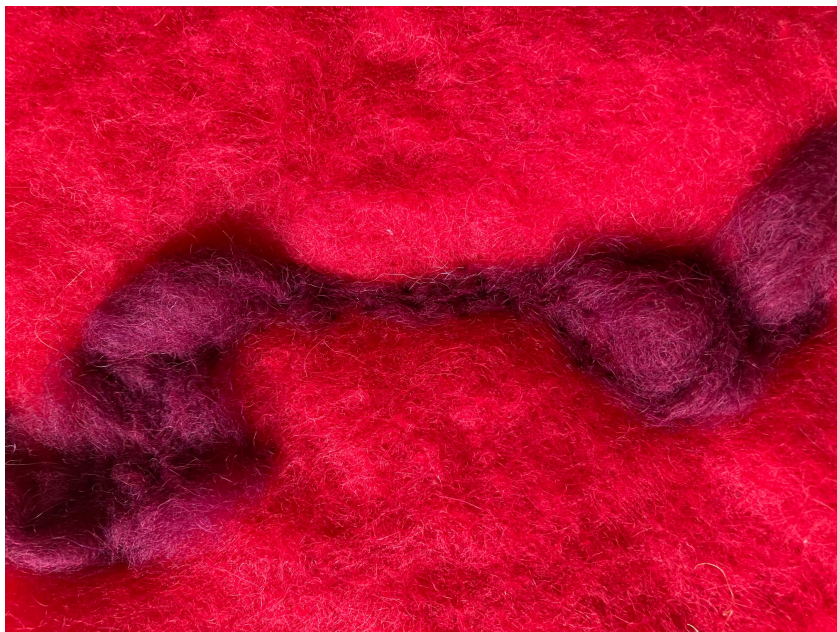
PŘÍLOHA P I: FOTOFOKUMENTACE VÝROBNÍHO POSTUPU

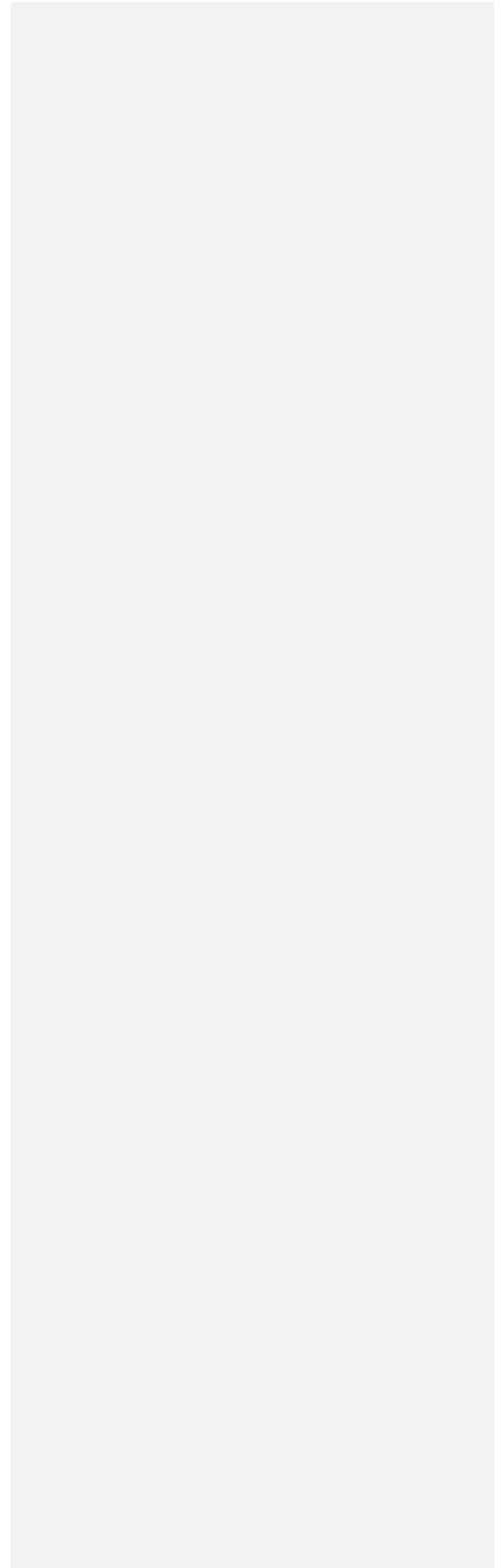

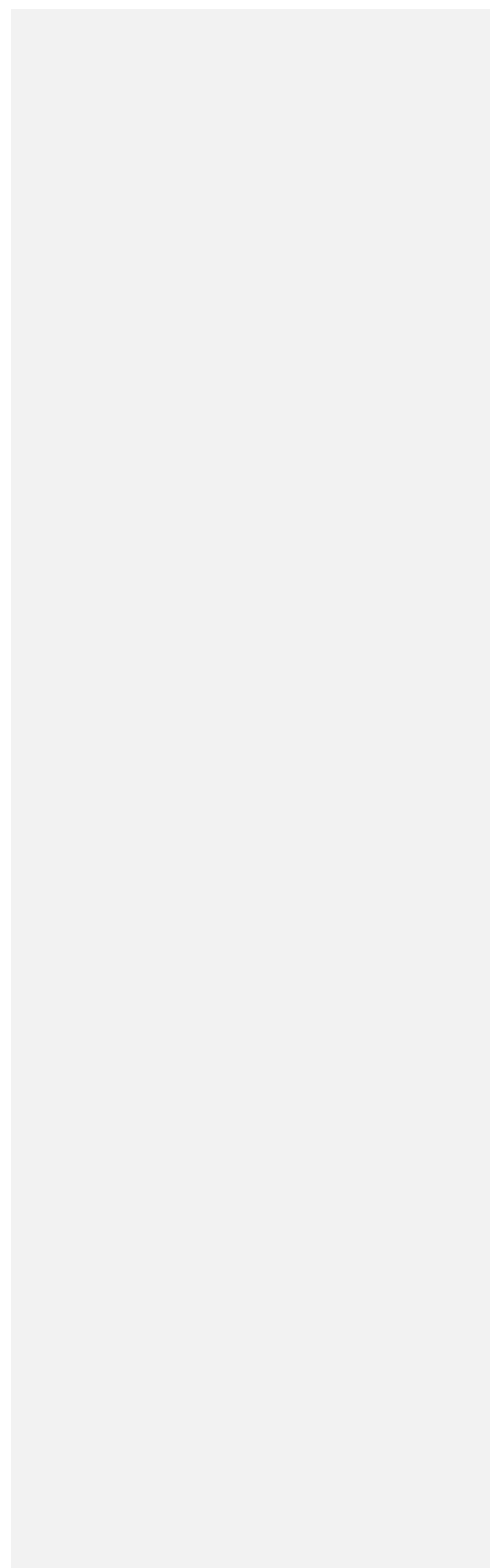

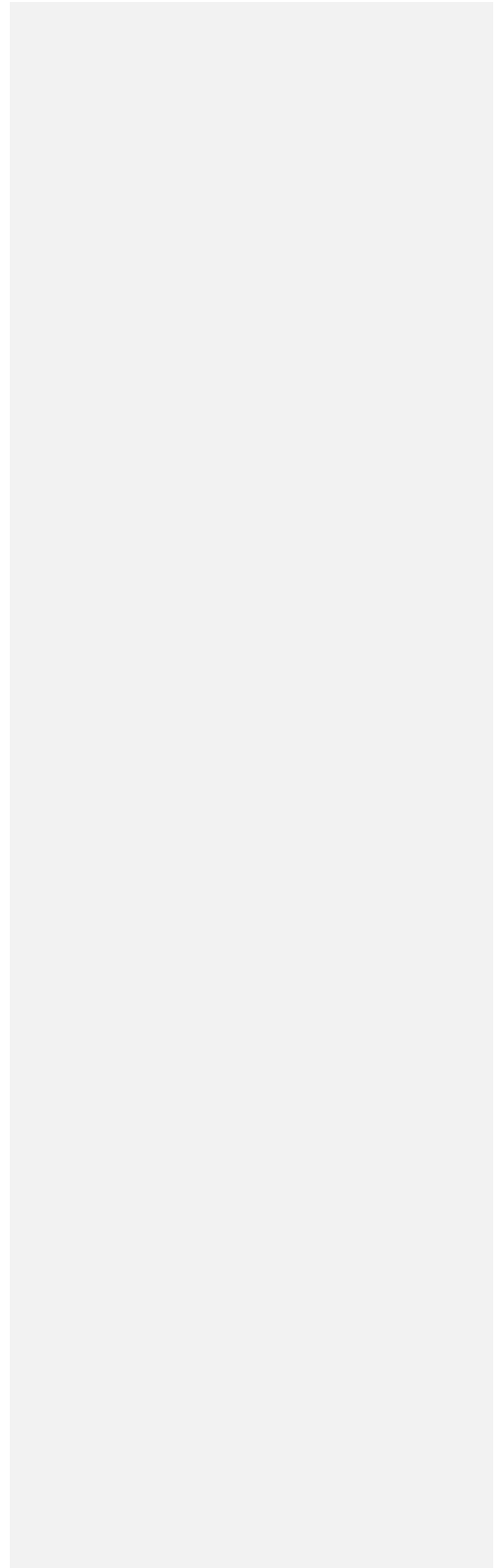

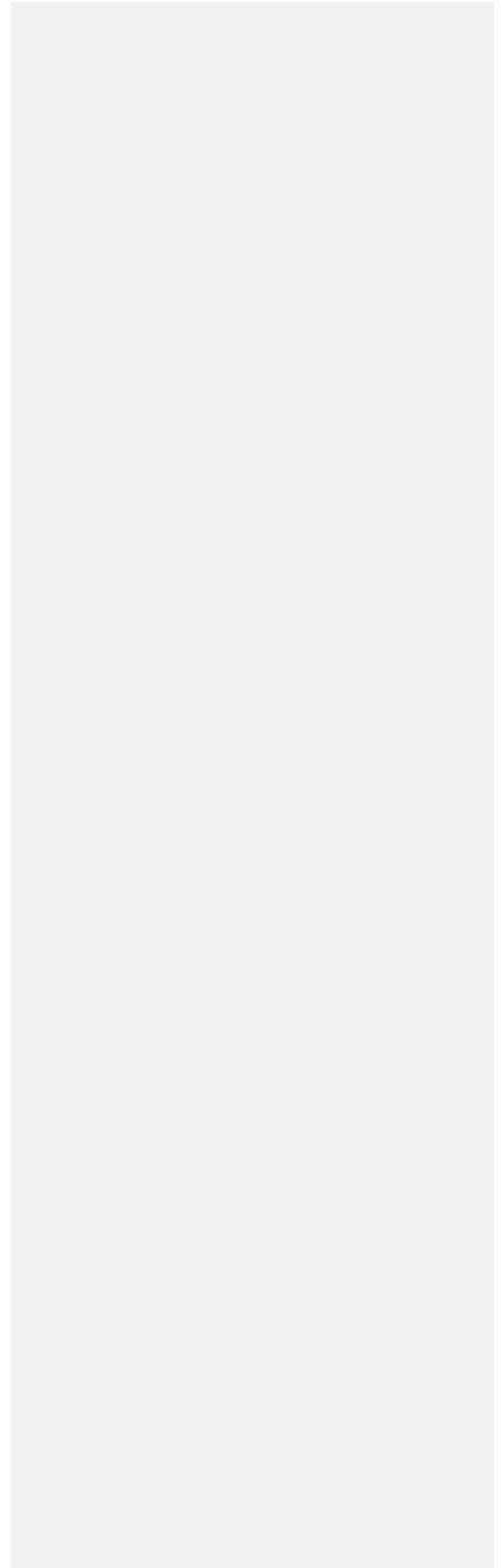

PŘÍLOHA P II: FOTOFOKUMENTACE MODEL 1

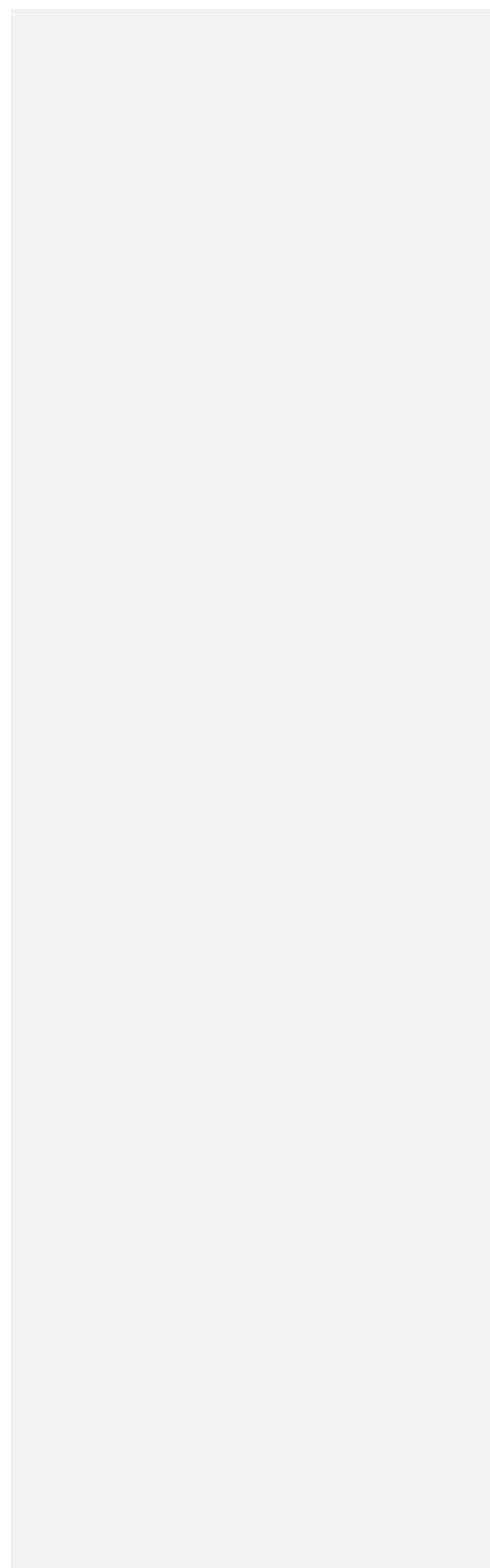

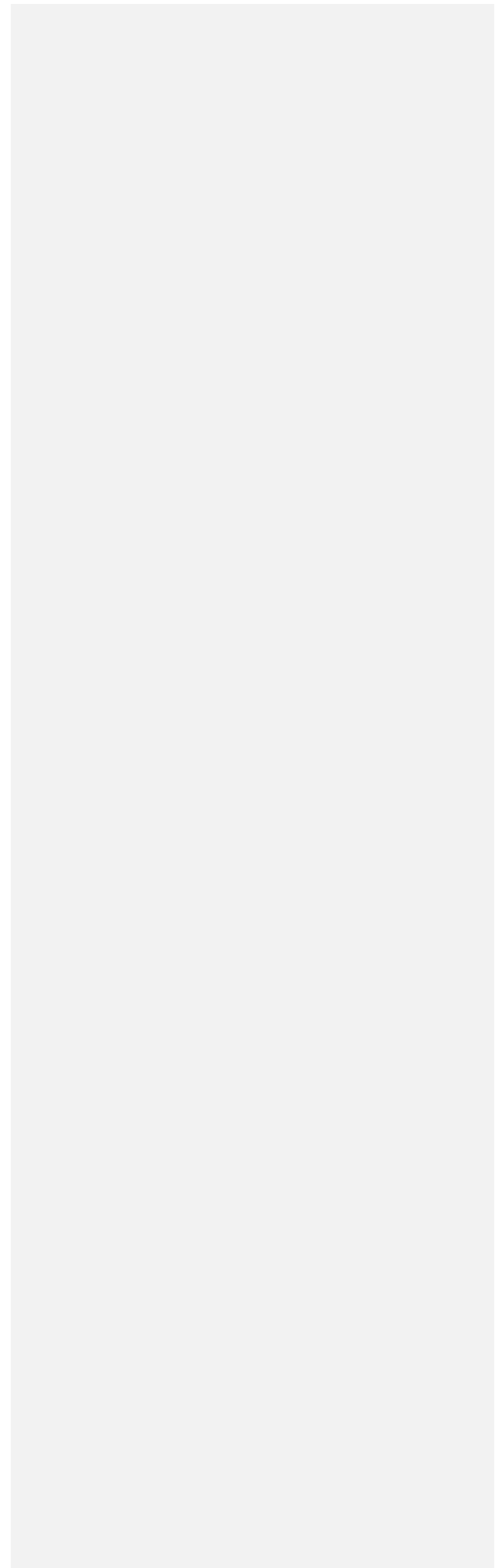

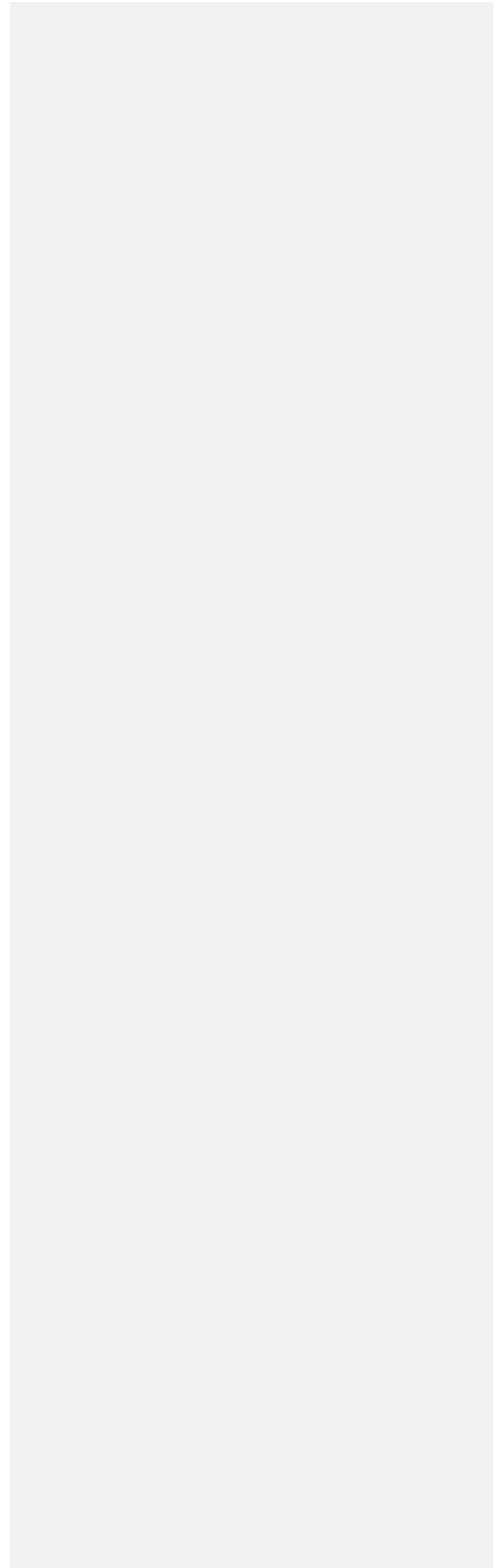

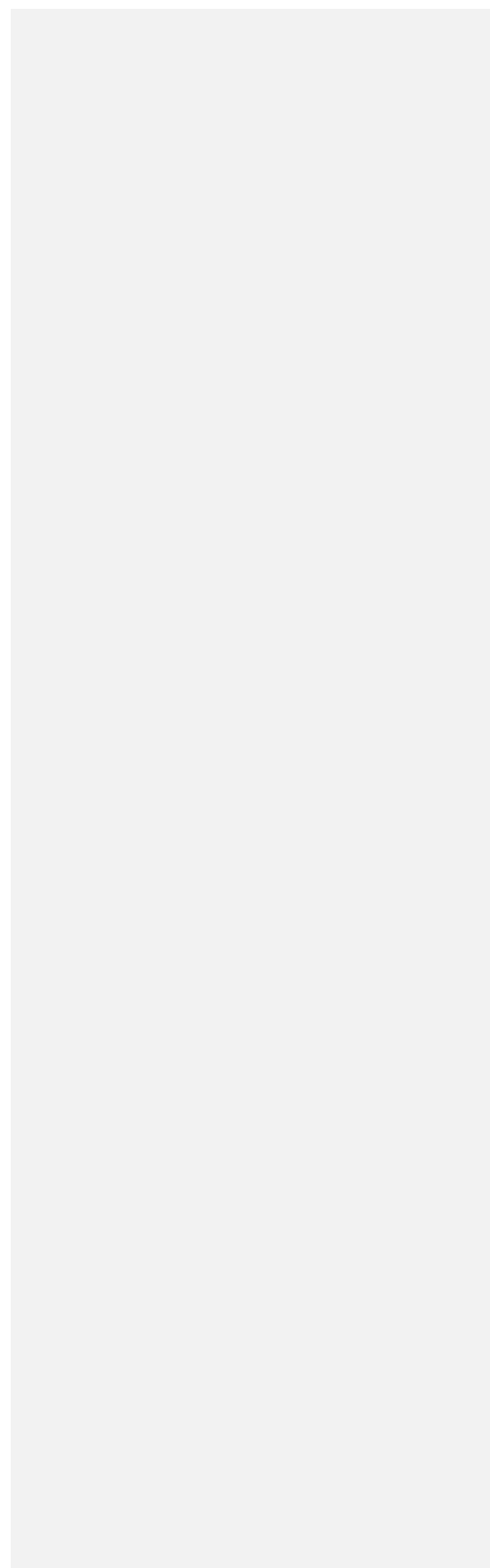
PŘÍLOHA P III: FOTOFOKUMENTACE MODEL 2

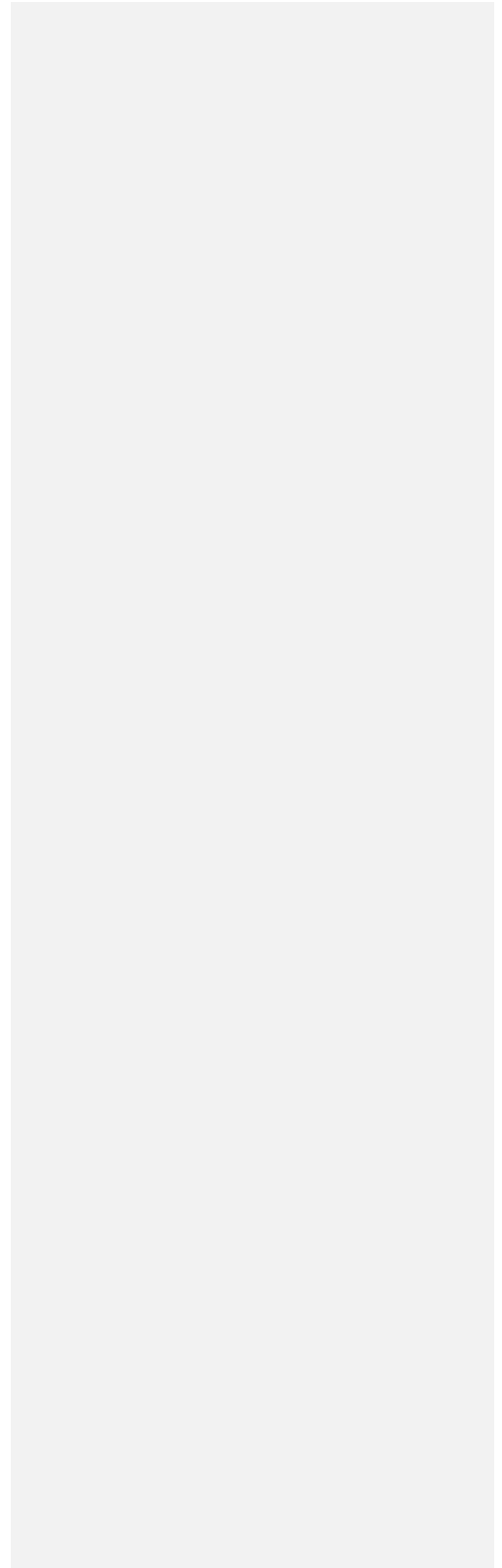

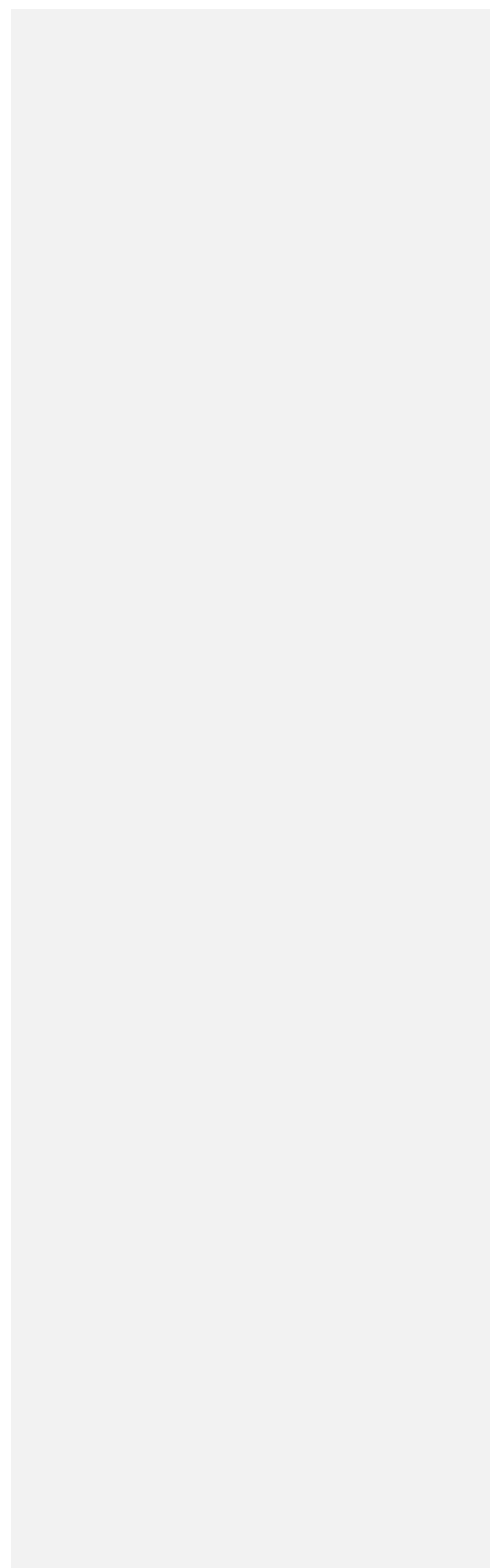

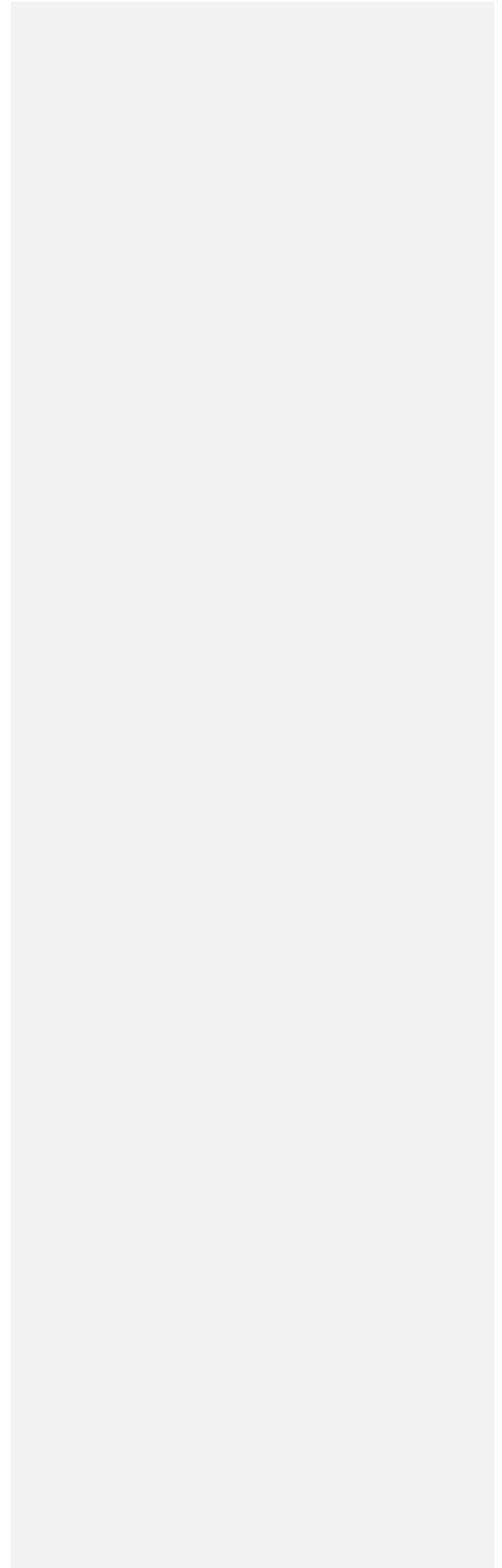
PŘÍLOHA P IV: FOTOFOKUMENTACE MODEL 3

PŘÍLOHA P V: FOTOFOKUMENTACE MODEL IV

PŘÍLOHA P VI: FOTOFOKUMENTACE KOLEKCE

